

תוכן העניינים

	דוח הדירקטוריון והנהלה
6	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
11	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
31	סקירת הסיכונים
58	מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים
59	הצהרת המנכ"ל
60	הצהרת החשבונאי הראשי
61	דוחות כספיים
	ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספח
148	ממשל תאגידי
156	פרטים נוספים
166	נספח

רשימת לוחות - דוח הדירקטוריון והנהלה

9	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים	1
13	הרכב הרווח המימוני, נטו	2
13	ניתוח סך הרווח המימוני, נטו	3
13	נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית	4
14	פרטים לגבי ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי	5
14	התפלגות העמלות	6
15	פירוט ההוצאות התפעוליות והאחרות	7
16	התפתחות בסעיפי המאזן העיקריים	8
16	התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים	9
16	נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	10
17	אשראי לציבור, ברוטו לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות	11
17	התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק	12
18	החלוקה הענפית של ששת הלוחים הגדולים בקבוצה	13
18	הרכב תיק ניירות הערך	14
19	התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים	15
19	פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים לקביעת השווי ההוגן של ניירות הערך	16
19	פירוט אגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות בנכסים לפי מדינות/יבשות	17
20	פירוט אגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי לפי ענפי משק	18
20	ניתוח רגישות השפעת שינויים בשיעורי הרבית על תיק אגרות החוב מגובות המשכנתא	19
21	התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים	20
21	פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות	21
23	הון והלימות ההון	22
23	יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של חברות בת משמעותיות	23
26	סך ההכנסות לפי מגזרי פעילות	24
26	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק לפי מגזרי פעילות	25
27	יתרות מאזניות ממוצעות לפי מגזרי פעילות	26
28	נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - פעילות בישראל	27
29	נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל	28
34	איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי	29
35	הפרשה להפסדי אשראי	30
36	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק	31
40	חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים	32

41	חשיפה למדינות זרות	33
44	נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדיור בבנק לפי מגזרי הצמדה	34
46	נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל	35
47	תיאור רגישות הון הקבוצה לשינויים במקביל בעקומי הרבית	36
48	פרטים על השפעת שינויים ברבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר	37
50	החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית	38
56	תיאור חשיפת ההון הפנוי, ברמת הקבוצה	39
56	תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים	40
56	ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים	41
57	סך פקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות	42

דוח הדירקטוריון וההנהלה

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

7	תיאור פעילות קבוצת הבנק
9	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
10	הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
10	יעדים ואסטרטגיה

דוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 במרס 2017

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 23 במאי 2017, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים, הבלתי מבוקרים, של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") וחברות מוחזקות שלו (להלן - "קבוצת הבנק"), ליום 31 במרס 2017.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

תאור פעילות קבוצת הבנק

קבוצת הבנק נמנית עם חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל.

פעילותה העסקית של קבוצת הבנק מתמקדת במספר מישורים עיקריים:

- תיווך פיננסי בין מפקידים ללווים, העומד ביסודה של הבנקאות המסחרית. ההכנסות מפעילות זו מקבלות את ביטוין בהכנסות רבית, נטו ומהוות את מקור הרווח העיקרי של הקבוצה.
- שירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות במגוון רחב של פעילויות, בתחומי מטבע חוץ, הסחר הבינלאומי, ניירות הערך, שירותי מידע, כרטיסי אשראי, מכשירים פיננסיים נגזרים וכיו"ב.
- ייעוץ השקעות וייעוץ פנסיוני.
- השקעת כספי הנוסטרו של הבנק וניהול סיכונים שוק ונדילות.
- שירותי תפעול בנקאיים לשוק ההון בתחום קופות הגמל וקרנות נאמנות.
- שירותי נאמנות לפרטיים ומוסדיים באמצעות החברה לנאמנות.

קבוצת הבנק פועלת באמצעות שלוש חטיבות עסקיות עיקריות:

- החטיבה העסקית המרכזת את מכלול הפעילות מול לקוחות עסקיים גדולים (corporate) ומסחריים (middle market), וכן את תחום האשראי מול לקוחות עסקיים ומוסדיים הפעילים בשוק ההון. במסגרת החטיבה פועל איזור עסקים, המרכז את פעילות הסניפים העסקיים של הבנק.
- החטיבה הבנקאית באמצעות הסניפים מספקת שירותים לכלל מגזרי הלקוחות. במסגרת זו, פועלים גם סניפי יובנק המתמחים בבנקאות פרטית ובשוק ההון, כאשר בנוסף פועלים סניפי מערך פאג"י המתמחים במגזר הדתי והחרדי, סניפי בנק אוצר החייל וסניפי בנק מסד.
- חטיבת נכסי לקוחות המרכזת את מכלול הפעילות בתחומי שוק ההון, הכספים והמט"ח מול הלקוחות הפרטיים, העסקיים, המוסדיים ופעילי שוק ההון. במסגרת החטיבה פועלים חדרי העסקאות בניירות ערך, במט"ח ובפקדונות וכן מערכי ייעוץ ההשקעות והייעוץ הפנסיוני, מרכז ההשקעות, החברה לנאמנות והחברה לניהול תיקים.

בנוסף לבנק, כוללת כיום הקבוצה שני בנקים מסחריים בישראל, המתמחים בקהלי לקוחות ייחודיים; אוצר החייל, המתמחה במתן שירותים ללקוחות קמעונאיים ומסחריים, בדגש על עובדי וגמלאי מערכת הבטחון. מסד, המתמחה במתן שירותים לאוכלוסיית המורים בישראל.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה ובהוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות בארץ ובעולם והשפעתן על מצב הנזילות והיציבות בשוקי ההון בחברות עסקיות בארץ ובעולם, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים ברבית, שערי חליפין ואינפלציה, שערי מניות, מחירי אגרות חוב, התנהגות המתחרים ושינוי בתנאי התחרות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "יעד", "תחזית", "הערכה", "אומדן", "תרחיש", "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "היה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות הנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק טבלת גורמי הסיכון דלהלן.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל, וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של השנה ב-166 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-147 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 12.9%.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק (על בסיס שנתי) עמדה על שיעור של 9.3%, בהשוואה ל-8.5% בתקופה המקבילה אשתקד ול-7.2% בכל שנת 2016.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווח הקבוצה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2017 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

- גידול בהכנסות הרבית, נטו בסך של 36 מיליון ש"ח (6.8%).
- קיטון בהכנסות מימון שאינן מרבית בסך של 22 מיליון ש"ח, שנבע בחלקו מירידה ברווח ממימוש אגרות חוב ומניות בסך של 11 מיליון ש"ח.
- ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-34 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של 67 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתקופה המקבילה אשתקד נרשמו הכנסות הפרשה קבוצתית בסך של 77 מיליון ש"ח, שנבעו בעיקרם מקיטון במקדמי הפרשה הקבוצתית עקב הוצאת נתוני שנת 2011 מחישוב המקדמים. שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי בתקופת הדוח עמד על 0.18%.
- גידול בהכנסות האחרות בסך של 30 מיליון ש"ח, שנבע מגידול ברווח הון ממכירת בנינים וציוד.
- גידול בהכנסות מעמלות בסך של 7 מיליון ש"ח (2.1%).
- קיטון בהוצאות משכורות והוצאות נלוות בסך של 20 מיליון ש"ח (4.6%), שנבע בעיקר מצמצום במצבת העובדים בקבוצה.
- קיטון בהוצאות תפעוליות ואחרות (ללא הוצאות משכורות ונלוות) בסך של 24 מיליון ש"ח (9.1%), שנבע בעיקר ממהלכי התייעלות.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 0.05 ש"ח בשלושת החודשים הראשונים של השנה הסתכם ב-1.65 ש"ח, בהשוואה ל-1.46 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 31 במרס 2017 הסתכם ב-128,518 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-126,608 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2016 ו-127,907 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 1.5% ו-0.5%, בהתאמה.

האשראי לציבור, נטו ליום 31 במרס 2017 הסתכם ב-77,993 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-74,534 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2016 ו-77,328 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 4.6% ו-0.9%, בהתאמה.

פקדונות הציבור ליום 31 במרס 2017 הסתכמו ב-106,198 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-103,853 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2016 ו-105,817 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 2.3% ו-0.4%, בהתאמה.

הון המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 במרס 2017 הסתכם ב-7,456 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,216 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2016 ו-7,321 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 3.3% ו-1.8%, בהתאמה.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 במרס 2017 עמד על שיעור של 13.63%, בהשוואה ל-13.79% בסוף שנת 2016.

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ליום 31 במרס 2017 עמד על שיעור של 10.12%, בהשוואה ל-10.09% בסוף שנת 2016.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

לשנה שנסתיימה ביום	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום		יחסים פיננסיים עיקריים
	31.12.16	31.3.16	
			מדדי ביצוע
		באחוזים	תשואה להון ⁽¹⁾
7.2%	8.5%	9.3%	תשואה לנכסים ⁽¹⁾
0.4%	0.5%	0.5%	יחס עמלות לנכסים ⁽¹⁾
1.0%	1.0%	1.0%	יחס הון עצמי רובד 1
10.09%	9.92%	10.12%	יחס המינוף
5.52%	5.44%	5.54%	יחס כיסוי הנזילות
123%	105%	128%	יחס יעילות
73.5%	77.6%	68.8%	
			מדדי איכות אשראי
1.08%	1.04%	1.05%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
1.02%	1.30%	1.20%	שיעור חובות פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
147%	104%	111%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור פגום

שנוי	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום		נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד
	31.3.16	31.3.17	
		במיליוני ש"ח	
12.9%	147	166	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
6.8%	526	562	הכנסות רבית, נטו
	(67)	34	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
4.0%	373	388	הכנסות שאינן מרבית
2.1%	327	334	מזה: עמלות
(6.3%)	698	654	הוצאות תפעוליות ואחרות
(4.6%)	434	414	מזה: משכורות והוצאות נלוות
13.0%	1.46	1.65	רווח נקי בסיסי למניה בת 0.05 ש"ח (בש"ח)

שינוי לעומת	ליום		נתונים עיקריים מהמאזן		
	31.12.16	31.3.16		31.3.17	
		במיליוני ש"ח			
0.5%	1.5%	127,907	126,608	128,518	סך כל הנכסים
3.8%	3.1%	29,150	29,336	30,255	מזה: מזומנים ופקדונות בבנקים
(7.0%)	(11.6%)	15,776	16,599	14,675	ניירות ערך
0.9%	4.6%	77,328	74,534	77,993	אשראי לציבור, נטו
0.4%	1.4%	119,973	118,800	120,442	סך כל ההתחייבויות
(5.2%)	(55.9%)	755	1,624	716	מזה: פקדונות מבנקים
0.4%	2.3%	105,817	103,853	106,198	פקדונות הציבור
(3.9%)	(2.1%)	5,801	5,697	5,575	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1.8%	3.3%	7,321	7,216	7,456	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק

31.12.16	ליום		נתונים נוספים
	31.3.16	31.3.17	
5,650	4,657	5,895	מחיר מניה (באגורות)
1.99	-	0.70	דיבידנד למניה (בש"ח)

(1) על בסיס שנתי.

הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

פעילותה של קבוצת הבנק מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים שבהם הינם:

- סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפים ולווים).
- סיכוני שוק, כאשר העיקרי שבהם הינו סיכון הרבית.
- סיכוני נזילות.
- סיכונים תפעוליים.
- סיכון ציות והלבנת הון.
- סיכון אסטרטגי.
- סיכון מוניטין.
- סיכון משפטי.

כל הסיכונים המהותיים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל.

במסגרת תהליך ה-ICAAP (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

הסיכונים המתפתחים המהותיים הינם סיכוני סייבר ואבטחת מידע, סיכונים חוצי גבולות, סיכון התנהגותי, סיכונים הנובעים מחדשנות טכנולוגית בבנקאות בתקשורת, סיכון רגולטורי וסיכון יעילות תפעולית נמוכה. מידע נוסף מפורט בדוחות הכספיים לשנת 2016.

למידע נוסף ראה פרק סקירת הסיכונים להלן ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

יעדים ואסטרטגיה

הנהלת הבנק מוכוננת ומונחת על ידי הדירקטוריון וועדותיו באשר לאסטרטגיה ולמדיניות העסקית של הבנק. במסגרת זו, מאושרים על ידי הדירקטוריון המטרות, היעדים הכמותיים והאיכותיים ותחומי הפעילות של הבנק.

על בסיס התכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק, מגישה הנהלה לדירקטוריון תכניות עבודה שנתיות ואת תקציבי הבנק, תוך פירוט כמותי ואיכותי של תמהיל ההכנסות, ההוצאות וההשקעות, שהנהלת הבנק קבעה לעצמה כיעדים ארוכי טווח ויעדים פרטניים לשנת העבודה השוטפת. הדירקטוריון וועדותיו מפקחים ומבקרים את עבודת הנהלה בכל הקשור ביישום האסטרטגיה והמדיניות העסקית, כפי שאושרו על ידם. הדירקטוריון גם מאשר את מדיניות ניהול הסיכונים הכוללת, לרבות קביעת מגבלות שונות לחשיפות בתחום סיכוני האשראי, השוק והנזילות. היחידות השונות בבנק, במערך הסינפים ובמטה, פועלות במסגרת נהלים וחוזרים כתובים המנחים אותן בפעילותן השוטפת. נהלים אלו מגדירים, בין היתר, את סמכויות היחידות השונות בבנק, ואת דרכי הפעולה בהן עליהן לנקוט.

הבנק פועל על פי תכנית אסטרטגית רב שנתית המתוקפת על ידי הדירקטוריון מדי חצי שנה. התכנית מושתתת על התנהלות מידתית בכל תחומי הפעילות, מתוך שאיפה לרווחיות נאותה ויציבה, לאורך זמן.

לבנק תכנית אסטרטגית לשנים 2018-2016 אשר אושרה על ידי הדירקטוריון בחודש ספטמבר 2015 ותוקפה ב-2016. יעדי העל של התכנית הם במונחי תשואה על הון מעל רבית חסרת סיכון ויחס יעילות.

במסגרת התכנית, הבנק ימשיך במיקודיו האסטרטגיים: בנקאות פרטית, לקוחות אמידים, עסקים בינוניים-גדולים, דרך מתן מענה כולל ומותאם לצרכי הלקוח, לרבות בתחום הדיגיטל והמענה הטכנולוגי; מיקודן של חברות הבת (אוצר החייל ומסד) והחברות שמוזגו (יובנק ופאג"י) בנישות הפעילות הייחודיות להן, ובעיקר בקידום תחום הקמעונאות והעסקים הקטנים; שמירה על מובילותו בשוק ההון; הובלת מהלכי התייעלות בהוצאות תוך ייעול מצבת כח אדם, שיפור תהליכים, המשך התייעלות ברשת הסינוף ושימוש גובר בערוצי הבנקאות הישירה; וחיזוק תרבות מכוונת ביצועים ומדידה בקבוצה.

בנוסף, הבנק מקדם חדשנות באמצעות הטמעת מוצרים וטכנולוגיות מחברות הזנק, וזאת לצד הפעילות השוטפת לפיתוח מוצרים וטכנולוגיות in-house באמצעות מערך ה-IT של הבנק. פעילות הפינטק של הבנק ממוקדת ומותאמת לצרכי הבנק ולמיקודים האסטרטגיים שלו, וכחלק מאסטרטגיית הבנק "משקיעים בך" - הבנק שם דגש על פתרונות אשר ניתן יהיה לשלב בממשקים מול הלקוח ובכך לשפר את חווית הלקוח ולתת לו ערך מוסף. לצורך כך, אף הוקמה מחלקה יעודית לטיפול הוליסטי בתחום החדשנות והדיגיטל.

ביום 17 בנובמבר 2016 אישר דירקטוריון הבנק את עדכון התכנית האסטרטגית של הקבוצה בהיבט מהלכי התייעלות. הבנק בוחן, כאמור, מדי חצי שנה את התכנית בהתייחס לסביבה המאקרו כלכלית, להתפתחויות התחרותיות במשק, לסביבה הרגולטורית, להתפתחויות הטכנולוגיות ולשינויים התכופים בסביבת הדיגיטל והסייבר וכן לשינויים שחלים בקבוצת הבנק, ומעדכן במידת הצורך את התכנית והמהלכים הנובעים מהתכנית האסטרטגית.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

12	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
12	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
16	המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
25	מגזרי הפעילות הפיקוחיים
30	חברות מוחזקות עיקריות

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות כלכליות עיקריות

להלן ההתפתחויות הכלכליות העיקריות שהשפיעו על הסביבה הכלכלית בה פעל ענף הבנקאות בישראל ברבעון הראשון של שנת 2017.

צמיחה

האינדיקטורים לפעילות הריאלית שפורסמו בתחילת שנת 2017 ממשיכים להיות חיוביים ומעידים, כי המשק הוסיף לצמוח גם בתחילת שנת 2017. על פי הממצאים הראשונים של סקר החברות, מדד מנהלי הרכש בתעשייה מצביע כבר חודשים אחדים על התרחבות והמדד המשולב למצב המשק של בנק ישראל עלה בחודשיים הראשונים של שנת 2017 ב-0.6%. נתוני התוצר שפורסמו למחצית השנייה של שנת 2016 מצביעים על עלייה של כ-5.1% במונחים שנתיים, לאחר עלייה של 3.9% במחצית הראשונה של שנת 2016. בסקירת חטיבת המחקר של בנק ישראל, מחודש אפריל 2017, הורדה תחזית צמיחת התוצר לשנת 2017 ל-2.8% (מ-3.2%) ותחזית הצמיחה לשנת 2018 הועלתה ל-3.3% (מ-3.1%).

תקציב המדינה

ברבעון הראשון של שנת 2017 נמדד גירעון בסך 2.4 מיליארד ש"ח בפעילות התקציבית של הממשלה, בהשוואה לעודף בסך 0.9 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

אינפלציה

סביבת האינפלציה במשק ממשיכה להיות נמוכה באופן יחסי וזאת לאחר שמדד המחירים לצרכן עלה בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2017 ב-0.1% (מדד בגין). המדד "הידוע" ירד בשיעור של 0.2%. בנק ישראל העריך, כי בשנת 2017 האינפלציה תעמוד על 0.8%, מעט מתחת לגבול יעד יציבות המחירים של הממשלה (3% - 1%) וכי בשנת 2018 תעמוד האינפלציה על 1.5%. נכון לחודש מרס 2017, ציפיות האינפלציה הנגזרות משוק ההון ל-12 החודשים הבאים עומדות על שיעור שלילי של 0.1%.

שוק הדיור

בחודשים האחרונים נרשמה התמתנות בקצב עליית מחירי הדיור. על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נרשמה עלייה של כ-0.1% במחירי הדירות בחודשים ינואר-פברואר 2017, בהשוואה לחודשים דצמבר 2016-ינואר 2017. מחירי העסקאות בחודשים דצמבר 2016-ינואר 2017 עלו ב-6.2% בהשוואה לחודשים המקבילים אשתקד. במקביל נרשמה יציבות במספר הדירות שבנייתן החלה ואילו במספר הדירות שבנייתן נסתיימה נרשמה עלייה.

שוק העבודה

נתוני האבטלה ממשיכים להיות חיוביים ויציבים. שיעור האבטלה בחודש פברואר 2017 עמד על 4.3%.

שער החליפין

ברבעון הראשון של שנת 2017, ירד שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של 5.5%. שער החליפין של השקל מול האירו ירד בשיעור של 4.0%. בנק ישראל המשיך במגמת רכישת יתרות המט"ח, בין היתר, בהתאם לתכנית הגז, על מנת למתן את השפעת התחזקות השקל.

רביית בנק ישראל

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2017 נותרה הרביית יציבה בשיעור של 0.1%, על רקע האינפלציה הנמוכה. בנק ישראל מעריך, כי הרביית צפויה להיוותר ברמתה הנוכחית עד הרבעון הראשון של שנת 2018 וצפויה לעלות ברבעון השני של שנת 2018 ל-0.25%. בנק ישראל צופה העלאת רביית נוספת ברבעון הרביעי של שנת 2018 לרמה של 0.5%.

הסביבה הגלובלית

סקירת קרן המטבע העולמית מצביעה על המשך צמיחה מתונה במשק העולמי, תוך שיפור קל בשיעור הצמיחה. תחזית הצמיחה לשנת 2017 עומדת על 3.5% ואילו התחזית לשנת 2018 עומדת על 3.6%. תחזית הצמיחה של ארה"ב לשנת 2017 הינה 2.3%. תחזית הצמיחה של המדינות המפותחות לשנת 2017 הינה 2.0%. להערכת קרן המטבע, הפעילות הכלכלית הגלובלית משתפרת תוך התאוששות מחזורית בהשקעות, בייצור, במסחר ובביקוש העולמי וכן קיים צפי לעליות בשוק ההון.

שוקי ההון

בשוק ההון המקומי, במהלך הרבעון הראשון של 2017 ירדו מדדי המניות העיקריים: מדד ת"א 125 ירד בכ-2.6% ומדד ת"א 35 ירד בכ-5.0%. מדד האג"ח הכללי עלה בשיעור של 0.6%.

מדד ה-S&P-500 עלה בכ-5.5% במהלך הרבעון הראשון של שנת 2017. באירופה, עלה מדד היורוסטוקס-600 בכ-5.5% ומדד המדינות המתפתחות (מדד ה-EM-MSCI) עלה בכ-11.1%.

לפרטים נוספים, ראה התפתחויות עיקריות בארץ ובעולם, לפרק ממשל תאגידי, פרטים נוספים.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות, וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של השנה ב-166 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-147 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 12.9%.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 0.05 ש"ח הסתכם בשלושת החודשים הראשונים של השנה ב-1.65 ש"ח, בהשוואה ל-1.46 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק (על בסיס שנתי) עמדה בתקופה ינואר-מרס 2017 על שיעור של 9.3%, בהשוואה ל-8.5% בתקופה המקבילה אשתקד ול-7.2% בכל שנת 2016.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

רווחי המימון הנובעים מכלל הנכסים וההתחייבויות של הבנק כוללים את הכנסות הרבית, נטו, בצירוף הכנסות המימון שאינן מרבית. הכנסות המימון שאינן מרבית כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים המהווים חלק אינטגרלי מניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות ממכשירים נגזרים כוללות, בין היתר, את השפעות ערך הזמן על השווי ההוגן של נגזרים, המהווים חלק בלתי נפרד מניהול סיכויי הרבית בבנק ואת השפעת שיעור עליית המדד הידוע על נגזרים, המהווה חלק בלתי נפרד מניהול החשיפה למדד המחירים לצרכן.

להלן הרכב הרווח המימוני, נטו

2016				2017		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
						הכנסות רבית
547	670	682	627	640	78	הוצאות רבית
21	136	129	71	78		הכנסות רבית, נטו
526	534	553	556	562	12	הכנסות מימון שאינן מרבית
34	33	24	24	12		סך הרווח המימוני, נטו
560	567	577	580	574		

להלן ניתוח של סך הרווח המימוני, נטו

2016				2017		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
						רווח מפעילות שוטפת
540	536	555	571	564	(1)	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים
(2)	3	10	5	(1)		הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב
13	21	3	4	3		רווחים מהשקעות במניות
9	7	9	-	8		רווח מימוני, נטו
560	567	577	580	574		

להלן נתונים עיקריים בדבר שיעורי הכנסות והוצאות רבית:

לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 במרס		
2016	2017	
		שיעור ההכנסה על נכסים נושאי רבית
1.95	2.26	שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות רבית
0.11	0.44	פער הרבית הכולל
1.84	1.82	יחס בין הכנסות מרבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הרבית
1.88	1.98	

הגידול בהכנסות הרבית נטו בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, הנובע מעליה בהיקף הנכסים קוזז בחלקו מרישום הכנסות רבית בגין שנים קודמות בתקופה המקבילה אשתקד. הכנסות אלו נובעות מביטול התחייבות שנרשמה בספרי חברה מאוחדת עקב הסדר פשרה שנחתם בחודש מרס 2016, בין חברה מאוחדת לבין צד שלישי.

לפירוט דוח שיעורי הכנסות והוצאות רבית של הבנק והחברות מאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות רבית, ראה נספח 1 לפרק ממשל תאגיד.

הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-34 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של 67 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות בתקופה המקבילה אשתקד נרשמו עקב קיטון חד פעמי בהפרשה הקבוצתית בסך של 77 מיליון ש"ח, שנבע בעיקר מקיטון במקדמי ההפרשה הקבוצתית עקב הוצאת נתוני שנת 2011 מחישוב המקדמים. שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור עמד על שיעור של 0.18%, בהשוואה לשיעור שלילי של 0.36% בתקופה המקבילה אשתקד ו-0.10% בשנת 2016 כולה.

להלן פרטים לגבי ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים:

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 במרס		
2016	2017	
במיליוני ש"ח		
54	63	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(44)	(60)	קיטון בהפרשה הפרטנית וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
10	3	הפרשה פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
(77)	31	הוצאה (הכנסה) קבוצתית בגין הפסדי אשראי
(67)	34	סך כל ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי
		מזה:
(78)	27	הוצאות (הכנסות) בגין אשראי מסחרי
3	-	הוצאות בגין אשראי לדיור
8	7	הוצאות בגין אשראי פרטי אחר
0.05%	0.02%	שיעור ההוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
(0.41%)	0.16%	שיעור ההוצאה (ההכנסה) הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
(0.36%)	0.18%	שיעור סך כל ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
(0.12%)	0.48%	שיעור סך כל ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי, ברטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾⁽²⁾

(1) על בסיס שנתי.

(2) ההוצאות בגין הפסדי אשראי, ברטו הינם סך ההוצאות בגין הפסדי אשראי, בניטרול הקיטון בהפרשה הפרטנית וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

למידע נוסף בדבר ההוצאות בגין הפסדי אשראי ראה פרק סקירת הסיכונים להלן.

העמלות הסתכמו ב-334 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-327 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 2.1%. להלן התפלגות העמלות:

שינוי משלושת החודשים שנסתיימו ביום		לשלושת החודשים שנסתיימו ביום			
31.3.16	31.12.16	31.3.16	31.12.16	31.3.17	
ב-%		במיליוני ש"ח			
					עמלות:
3.2	-	62	64	64	ניהול חשבון
4.0	(7.1)	25	28	26	כרטיסי אשראי
(0.9)	12.1	112	99	111	פעילות בניירות ערך
-	-	18	18	18	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
9.1	9.1	22	22	24	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
-	-	4	4	4	טיפול באשראי
12.5	5.9	32	34	36	הפרשי המרה
(6.7)	7.7	15	13	14	פעילות סחר חוץ
14.3	9.1	21	22	24	עמלות מעסקי מימון
(18.8)	(7.1)	16	14	13	עמלות אחרות
2.1	5.0	327	318	334	סך כל העמלות

ההכנסות האחרות הסתכמו ב-42 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-12 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול שנבע בעיקר מרווח ממימוש נכסים. ביום 30 במרס 2017 הושלמה מכירת זכויות החכירה של הבנק בשטחים בבניין משרדים בתל-אביב, בתמורה לסך של 84 מיליון ש"ח. הרווח ממכירת הזכויות הנ"ל מסתכם ב-41 מיליון ש"ח לפני השפעת המס.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-654 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-698 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 6.3%. להלן פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות:

שינוי משלושת החודשים שנסתיימו ביום		שלושת החודשים שנסתיימו ביום			
31.3.16	31.12.16	31.3.16	31.12.16	31.3.17	
%-ב		במיליוני ש"ח			
(4.6)	0.2	434	413	414	משכורות והוצאות נלוות
(6.6)	(1.0)	106	100	99	אחזקה ופחת בניינים וציוד
(25.8)	-	31	23	23	הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים
(7.1)	(8.5)	127	129	118	הוצאות אחרות
(6.3)	(1.7)	698	665	654	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

משכורות והוצאות נלוות הסתכמו ב-414 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-434 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 4.6%, המוסבר, בעיקר מידידה בעלויות השכר עקב צמצום במצבת העובדים בקבוצה.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ב-99 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-106 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 6.6%, שנבע בעיקר ממחלקי התייעלות לרבות סגירה ואיחוד סניפים ושטחי מטה.

הפחתות של נכסים בלתי מוחשיים הסתכמו ב-23 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-31 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון שנבע מסיום הפחתת סך עלות הרכישה בגין רכישת אוצר החייל.

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה ב-97 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-118 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור המס האפקטיבי הגיע ל-37.0%, בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי בשיעור של 35.0%.

בתקופה המקבילה אשתקד, ההפרשה למסים על הרווח כללה גידול חד פעמי בסך של 16 מיליון ש"ח, בגין השפעת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס' 216) התשע"ו-2016, אשר קבע, בין היתר, הורדת שיעור מס חברות החל משנת 2016 ואילך בשיעור של 1.5%.

חלק הבנק ברווח של חברה כלולה לאחר השפעת המס הסתכם ב-10 מיליון ש"ח, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

סך הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-201 מיליון ש"ח, סכום זה הושפע מהרווח הנקי לרבעון המיוחס לבעלי מניות הבנק בסך של 166 מיליון ש"ח, מרווח כולל אחר בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי שוק בסך של 20 מיליון ש"ח ומרווח כולל אחר בגין הטבות לעובדים בסך של 15 מיליון ש"ח.

המבנה וההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 31 במרס 2017 הסתכם ב-128,518 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-126,608 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2016 ול-127,907 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 1.5% ו-0.5% בהתאמה.

א. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שינוי	31.12.16	31.3.17	
%-ב		במיליוני ש"ח	
0.9	77,328	77,993	אשראי לציבור, נטו
(7.0)	15,776	14,675	ניירות ערך
3.8	29,150	30,255	מזומנים ופקדונות בבנקים
(1.8)	1,133	1,113	בנינים וציוד
0.4	105,817	106,198	פקדונות הציבור
(3.9)	5,801	5,575	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1.8	7,321	7,456	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק

ב. להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים:

שינוי	31.12.16	31.3.17	
%-ב		במיליוני ש"ח	
			מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים:
9.2	119	130	אשראי תעודות
(1.5)	7,960	7,842	ערבויות והתחייבויות אחרות
(6.8)	2,857	2,663	מסגרות לפעולה במכשירים נגזרים שלא נוצלו
(3.8)	10,806	10,397	מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
4.2	6,551	6,824	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו ומסגרות להשאלת ניירות ערך
(9.9)	6,636	5,977	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות
(3.1)	34,929	33,833	סך הכל

מכשירים פיננסיים נגזרים:

31 בדצמבר 2016			31 במרס 2017			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
						במיליוני ש"ח
18,464	282	261	16,216	249	237	חוזי רבית
67,412	464	445	61,461	769	658	חוזי מטבע
62,914	625	625	55,746	444	444	חוזים בגין מניות
106	1	1	152	1	1	חוזי סחורות ואחרים
148,896	1,372	1,332	133,575	1,463	1,340	סך הכל

האשראי לציבור, נטו ליום 31 במרס 2017 הסתכם ב-77,993 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-77,328 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 0.9%.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך האשראי לציבור ליום			יתרה ליום			
31.12.16	31.3.17	השינוי	31.12.16	31.3.17		
%	%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח		
80.7	81.2	1.6	975	62,356	63,331	מטבע ישראלי
13.1	12.8	(2.1)	(209)	10,142	9,933	- לא צמוד
5.6	5.4	(3.1)	(136)	4,381	4,245	- צמוד למדד
0.6	0.6	7.8	35	449	484	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	0.9	665	77,328	77,993	פריטים לא כספיים
						סך הכל

אשראי לציבור, ברוטו, לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות:

השינוי לעומת		יתרה ליום			
31.3.16	31.12.16	31.3.16	31.12.16	31.3.17	
ב-%		במיליוני ש"ח			
(0.9)	(3.4)	17,713	18,186	17,560	מגזר עסקים גדולים
3.3	0.8	4,409	4,517	4,553	מגזר עסקים בינוניים
8.6	3.8	14,464	15,133	15,712	מגזר עסקים קטנים וזעירים
7.3	2.0	37,673	39,608	40,407	מגזר משקי בית
*(87.9)	8.5	421	47	51	מגזר בנקאות פרטית
(16.2)	(21.5)	641	684	537	גופים מוסדיים
4.6	0.8	75,321	78,175	78,820	סך הכל
מזה אשראי צרכני ללא הלוואות לדיור וכרטיסי אשראי:					
8.3	2.7	14,180	14,934	15,241	מגזר משקי בית
(94.7)	14.2	393	18	21	מגזר הבנקאות הפרטית
5.4	2.7	14,573	14,953	15,262	סך הכל
הלוואות לדיור בישראל:					
7.0	1.5	20,612	21,741	22,058	מגזר משקי בית
7.0	1.5	20,612	21,741	22,058	סך הכל

* כ-240 מיליון ש"ח מהקטון במגזר זה נובע מסיווג האשראי של פיבי שווין כנכסים מוחזקים למכירה.

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור, ומסיכון אשראי חוץ מאזני, הכולל עסקאות במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי.

סיכון האשראי הכולל לציבור, הסתכם ביום 31 במרס 2017 ב-113,395 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-113,336 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016.

להלן מידע לגבי התפלגות סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

שינוי	ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 במרס 2017		ענף משק
	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	במיליוני ש"ח	חלק הענף מסך סיכון האשראי	סיכון האשראי הכולל לציבור	
%	%	%	%	%	%	
(1.6)	12.9	14,585	12.6	14,351		שירותים פיננסיים (כולל חברות אחזקה)
(1.1)	13.4	15,175	13.2	15,015		בינוי ונדל"ן
(1.2)	9.6	10,860	9.5	10,728		תעשייה
(4.8)	8.0	9,121	7.7	8,683		מסחר
(2.3)	2.2	2,508	2.2	2,450		מידע ותקשורת
1.2	45.9	52,019	46.4	52,638		לקוחות פרטיים, לרבות הלוואות לדיור
5.1	8.0	9,068	8.4	9,530		אחרים
0.1	100.0	113,336	100.0	113,395		סך הכל

להלן החלוקה הענפית של ששת הלווים הגדולים בקבוצה (לפי גודל חבות ברוטו לפני ניכוי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים):

ליום 31 במרס 2017				ענף משק	לווה מספר
סיכון אשראי כולל לאחר ניכויים מותרים	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני* במיליוני ש"ח		
846	2,320	359	1,961	שירותים פיננסיים	1.
706	706	5	701	שירותים פיננסיים	2.
216	568	17	551	אספקת חשמל ומים	3.
534	534	532	2	תעשייה	4.
118	417	360	57	שירותים פיננסיים	5.
354	391	70	321	שירותים פיננסיים	6.

ליום 31 בדצמבר 2016				ענף משק	לווה מספר
סיכון אשראי כולל לאחר ניכויים מותרים	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני* במיליוני ש"ח		
718	1,904	279	1,625	שירותים פיננסיים	1.
806	806	6	800	שירותים פיננסיים	2.
230	581	21	560	אספקת חשמל ומים	3.
559	559	556	3	תעשייה	4.
88	505	2	503	שירותים פיננסיים	5.
495	495	2	493	מסחר	6.

* כולל אשראי לציבור לאחר מחיקות חשבונאיות נטו, השקעה באגרות חוב ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

ההשקעה בניירות ערך הסתכמה ב-14,675 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-15,776 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, קיטון בשיעור של 7.0%.

להלן הרכב התיק:

חלק מסך ניירות הערך		יתרה ליום		
31.12.16	31.3.17	31.12.16	31.3.17	
%		במיליוני ש"ח		
73.6	74.0	11,619	10,862	אגרות חוב ממשלתיות
13.0	10.9	2,052	1,600	אגרות חוב של בנקים ⁽¹⁾
6.7	7.8	1,060	1,144	קונצרני ומגובי נכסים
5.6	6.1	867	887	קונצרני ומגובי נכסים בערבות ממשלות
1.1	1.2	178	182	מניות ⁽²⁾
100.0	100.0	15,776	14,675	סך הכל

(1) היתרה כוללת גם אגרות חוב שהופקו על ידי חברות הנפקה של בנקים.

כולל אגרות חוב של בנקים זרים במט"ח בבעלות ובערבות ממשלות זרות בסך של 1,088 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 1,324 מיליון ש"ח).

(2) ההשקעה במניות כוללת, בין היתר, השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך 107 מיליון ש"ח, שטרי הון צמייתים בסך 4 מיליון ש"ח, השקעה במניות במט"ח בסך 56 מיליון ש"ח וכן השקעה במניות הנסחרות בבורסה בתל-אביב בסך 9 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - השקעה בקרנות השקעה פרטיות בסך 111 מיליון ש"ח, שטרי הון צמייתים בסך 4 מיליון ש"ח, השקעה במניות במט"ח בסך 47 מיליון ש"ח וכן השקעה במניות הנסחרות בבורסה בתל-אביב בסך של 10 מיליון ש"ח).

להלן התפלגות תיק ניירות הערך לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך ניירות הערך		השינוי		יתרה ליום		
31.12.16	31.3.17	31.12.16	31.3.17	31.12.16	31.3.17	
%	%	%	%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
44.2	41.2	(13.3)	(925)	6,966	6,041	מטבע ישראלי
10.6	10.9	(4.4)	(73)	1,667	1,594	- לא צמוד
44.1	46.7	(1.5)	(107)	6,965	6,858	- צמוד למדד
1.1	1.2	2.2	4	178	182	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	(7.0)	(1,101)	15,776	14,675	פריטים לא כספיים
						סך הכל

להלן פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים את הבנק לשם קביעת השווי ההוגן של ניירות הערך ליום 31 במרס 2017:

סך הכל	מחיר מצד נגדי לעסקה**	מחיר אינדיקטיבי*	מחיר מצוטט בשוק פעיל	
				במיליוני ש"ח
182	119	4	59	מניות וקרנות השקעה פרטיות
6,513	-	-	6,513	אגרות חוב ממשלתיות במטבע ישראלי
1,122	-	310	812	אגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי
6,532	-	6,478	54	אגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות נכסים
316	-	316	-	אגרות חוב מגובות משכנתא (MBS)
10	10	-	-	אחרים (מובנים ומובנים מבוססי אשראי)
14,675	129	7,108	7,438	סך הכל
100.0%	0.9%	48.4%	50.7%	% מהתיק

* מחיר אינדיקטיבי - אינדיקציה הנקבעת על ידי הבנק ואשר מבוססת בעיקר על ציטוט מחיר המתקבלים מגופים חיצוניים, אשר התמחותם בכך, והיתרה מבוססת על מודלים פנימיים שנקבעו על ידי הבנק.

** מחיר מצד נגדי לעסקה - ציטוט מחיר המתקבל מהגורם מולו בוצעה העסקה. לגבי קרנות השקעה פרטיות, בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך מתבססת על הדוחות הכספיים שלהן.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב במט"ח וצמודות מט"ח שאינן מגובות בנכסים לפי מדינות/יבשות:

יתרה ליום		
31.12.16	31.3.17	
		במיליוני ש"ח
2,140	2,548	ישראל (כולל ממשלת ישראל - 31.3.17 - 2,346 מיליון ש"ח; 31.12.16 - 1,961 מיליון ש"ח)
2,325	2,163	ארצות הברית (כולל ממשלת ארצות הברית - 31.3.17 - 1,889 מיליון ש"ח; 31.12.16 - 2,001 מיליון ש"ח)
314	351	צרפת
228	160	בריטניה
474	476	אירופה - אחרים* (31.3.17 - 5 מדינות; 31.12.16 - 6 מדינות)
88	17	אוסטרליה
129	97	קנדה
582	494	גרמניה (כולל ממשלת גרמניה או בערבותה - 31.3.17 - 473 מיליון ש"ח; 31.12.16 - 527 מיליון ש"ח)
66	-	הולנד
199	226	המזרח הרחוק, וניו זילנד* ואחרים (31.3.17 - 5 מדינות; 31.12.16 - 5 מדינות)
6,545	6,532	סך הכל

יציין כי בכל אחת מהמדינות (למעט ממשלת ישראל וממשלת ארצות הברית), אין מנפיק שירתת אגרות החוב שלו עולה על 4% מההון המיוחס לבעלי מניות הבנק.
* לפריטים בדבר חשיפה כוללת למדינות זרות בכללן ספרד ואירלנד ראה פרק ניהול סיכונים אשראי להלן.

להלן פירוט נוסף לאגרות חוב קונצרניות במטבע ישראלי, לפי ענפי משק:

יתרה ליום		
31.12.16	31.3.17	
במיליוני ש"ח		
69	74	שירותים פיננסיים
262	242	בנקים
34	35	תעשייה
*515	*522	חשמל ומים
108	112	בניה ונדל"ן
19	19	תקשורת ושירותי מחשב
20	13	מסחר
20	16	שירותים ציבוריים
74	74	תחבורה
15	15	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
1,136	1,122	סך הכל

* כולל סך של 352 מיליון ש"ח בערבות ממשלת ישראל (31.12.16 - 351 מיליון ש"ח).

להלן הרכב תיק אגרות החוב במט"ח בקבוצת הבנק:

- **אגרות חוב במט"ח וצמוד מט"ח שאינן מגובות נכסים** - מסתכמות ב-6,532 מיליון ש"ח (1,798 מיליון דולר) (כולל חברות זרות בסך של 1,982 מיליון ש"ח, אגרות חוב של חברות ישראליות במט"ח בסך של 2,346 מיליון ש"ח ואגרות חוב ממשלתיות זרות בסך של 2,003 מיליון ש"ח). כל אגרות החוב הזרות הכלולות בתיק מדורגות בדירוג השקעה (Investment Grade) - מזה כ-96% בקבוצת דירוג A ומעלה, כאשר כ-4.2% מהחשיפה הינה למוסדות בנקאיים ופיננסיים מובילים במדינות OECD. תיק השקעה זה מפוזר כך שהחשיפה למנפיק יחיד (שאיננו ממשלה או מוסד בנקאי/פיננסיי בבעלות יותר מממשלה אחת) אינה עולה על 0.5% מהיקף תיק אגרות החוב במט"ח. משך החיים הממוצע בתיק אגרות החוב הזרות במט"ח עומד על כ-2.7 שנים. יתרת הרווחים ברוטו שטרם מומשה (הכלולה בהון במסגרת התאמות לשווי הוגן בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה) ליום הדיווח בגין תיק זה עמדה על כ-15 מיליון ש"ח (כ-4 מיליון דולר), בהשוואה ל-2 מיליון ש"ח (כ-0.5 מיליון דולר) ליום 31 בדצמבר 2016.

- **אגרות חוב מגובות במשכנתאות (Mortgage Backed Securities - MBS)** - מסתכמות ב-316 מיליון ש"ח (87 מיליון דולר). מתוכן אגרות חוב בסך של 308 מיליון ש"ח (85 מיליון דולר) הונפקו על ידי חברה בבעלות מלאה של ממשלת ארה"ב (Ginnie Mae) והיתרה בסך של כ-8 מיליון ש"ח (2 מיליון דולר) הונפקה על ידי סוכנויות פדרליות בארה"ב (Freddie Mac-I Fannie Mae).

להלן ניתוח רגישות ליום 31 במרס 2017 של השפעת שינויים בשערי הרבית על קצב הפרעונות המוקדמים והשווי ההוגן של תיק אגרות החוב מגובות המשכנתא (כולל גידור כלכלי של עסקאות החלפת רבית):

שינוי בשינוי ההוגן	שינוי בקצב הפרעונות המוקדמים		
	בנקודות אחוז	בנקודות אחוז	
	(6.1)	(3.6)	עלייה של 200 נקודות בסיס
	(3.0)	(3.0)	עלייה של 100 נקודות בסיס
	2.0	10.6	ירידה של 100 נקודות בסיס
	2.3	25.6	ירידה של 200 נקודות בסיס

- **קרנות השקעה פרטיות** - ההשקעה בקרנות השקעה פרטיות הסתכמה ב-107 מיליון ש"ח (30 מיליון דולר). יתרת ההתחייבות להשקעה בקרנות השקעה פרטיות הסתכמה ב-52 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2017.

יתרת הרווחים, נטו (לפני השפעת המס) הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר, בגין הפער בין השווי ההוגן של ניירות ערך בתיק הזמין למכירה לבין עלותם המופחתת, ליום 31 במרס 2017 הסתכמה ב-12 מיליון ש"ח.

מזומנים ופקדונות בבנקים ליום 31 במרס 2017 הסתכמו ב-30,255 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-29,150 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 3.8%.

פקדונות הציבור ליום 31 במרס 2017 הסתכמו ב-106,198 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-105,817 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, גידול בשיעור של 0.4%.

להלן התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פקדונות הציבור ליום		יתרה ליום				
31.12.16	31.3.17	השינוי	31.12.16	31.3.17		
%	%	%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
73.1	75.7	3.9	3,048	77,324	80,372	מטבע ישראלי
5.8	5.7	(1.0)	(60)	6,125	6,065	- לא צמוד
20.7	18.1	(12.1)	(2,643)	21,906	19,263	- צמוד למדד
0.4	0.5	7.8	36	462	498	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
100.0	100.0	0.4	381	105,817	106,198	פריטים לא כספיים
						סך הכל

פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:

השינוי לעומת		יתרה ליום			
31.3.16	31.12.16	31.3.16	31.12.16	31.3.17	
%-ב				במיליוני ש"ח	
(0.7)	(5.8)	9,862	10,392	9,794	מגזר עסקים גדולים
7.7	(4.8)	4,933	5,584	5,315	מגזר עסקים בינוניים
(0.6)	(3.5)	15,880	16,359	15,782	מגזר עסקים קטנים וזעירים
3.6	0.1	44,155	45,709	45,761	מגזר משקי בית
(3.0)	(7.0)	7,985	8,325	7,743	מגזר בנקאות פרטית
3.6	12.1	21,038	19,448	21,803	גופים מוסדיים
2.3	0.4	103,853	105,817	106,198	סך הכל

תיקי ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק

סך תיק ניירות הערך של לקוחות קבוצת הבנק ליום 31 במרס 2017 עמד על 332 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-331 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.

אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 במרס 2017 הסתכמו ב-5,575 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,801 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016. קיטון בשיעור של 3.9%.

ביום 8 בפברואר 2017, הנפיקה הבינלאומי הראשון הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, בהנפקה פרטית, כתבי התחייבות נדחים בעלי מנגנון לספיגת הפסדים, בע.ג. של 50 מיליון ש"ח בתמורה לסך של 52 מיליון ש"ח. תמורת ההנפקה בגין כתבי ההתחייבות הנדחים הופקדה בבנק. הבנק התחייב לקיים את תנאיהם של כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ביום 31 במרס 2017 ב-7,456 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,321 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 1.8%.
לפרטים בדבר התפתחות הרווח הכולל האחר, ראה פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר.

הלימות ההון

יחסי הון מינימאליים

ביום 30 במאי 2013 פירסם בנק ישראל תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 201-205, 208, 211 ו-299 בנושא "מדידה והלימות ההון", אשר מאמצות את הוראות באזל. מועד יישומן לראשונה נקבע ליום 1 בינואר 2014, כאשר היישום היה באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". לפי הוראות אלו יעדי ההון המזעריים יהיו כדלקמן:

1. יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.
2. יחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-12.5%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יידרש לעמוד ביחס הון כולל מינימלי בשיעור של 13.5%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה נוספת. בהתאם להוראה זו ולהוראות המעבר לשנת 2014, החל מיום 1 בינואר 2015 מתווספת ליחסי ההון המזעריים דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוח למועד הדיווח. דרישה זו יושמה בהדרגה, על פני שמונה רבעונים, עד ליום 1 בינואר 2017.

יעדי ההון הפנימיים כפי שנקבעו על ידי הדיקטוריון הינם כדלקמן:

- במצב עסקים רגיל - יעדי ההון יהיו הגבוה מביין יעד הון עצמי רובד 1 של 9.3% ויחס הון כולל של 12.79%, כפי שנקבע בהתאם לצפי הדרישה הרגולטורית בעת אישור יעד ההון בתהליך ה-ICAAP, לבין יחסי ההון הרגולטוריים הנדרשים בפועל.
- במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.50% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.00%.

בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי ינוכו מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי יוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת תופחת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון ליום 1 בינואר 2017 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 80% ותקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 50%.

התייעלות תפעולית

ביום 12 בינואר 2016, הופץ מכתב בנק ישראל בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל. לפי המכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תכנית רב שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאי המכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית לתקופה של חמש שנים בקו ישר.

ביום 17 בנובמבר 2016, אישר דירקטוריון הבנק את עדכון התכנית האסטרטגית של הקבוצה בהיבט מהלכי התייעלות שעלותה הוערכה בכ-207 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס). ללא ההקלה כאמור, יישום מהלכי התייעלות, נכון ליום 31 במרס 2017, היה מביא לקיטון של כ-0.18% ביחס הלימות ההון.

יישום ההוראות

כאמור לעיל, הבנק מיישם את הוראות באזל לפי הוראות בנק ישראל.

במסגרת הנדבך הראשון, הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לפי הוראות בנק ישראל לסיכונים אשראי, שוק ותפעולי.

במסגרת הנדבך השני, הבנק נדרש לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק. מסמך ה-ICAAP לנתוני 30 ביוני 2016 הוגש כנדרש לבנק ישראל. תשתית תהליך הנאותות ההונית שאושרה בבנק משמשת בסיס לתהליך הפנימי המבוצע בכל אחת מחברות הבנות הבנקאיות בארץ בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי של כל חברה בת. חברות הבת ביצעו את תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-31 בדצמבר 2015 ומבצעות בימים אלה את התהליך לנתוני 31 בדצמבר 2016.

יתרה ליום		
31.12.16	31.3.17	
		1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
7,684	7,738	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2,819	2,682	הון רובד 2, לאחר ניכויים
10,503	10,420	סך כל ההון הכולל
		2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
69,262	69,693	סיכון אשראי
748	804	סיכונים שוק
6,168	5,955	סיכון תפעולי
76,178	76,452	סך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון
		3. יחס ההון לרכיבי סיכון
10.09%	10.12%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.79%	13.63%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.25%	9.29%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
12.75%	12.79%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 במרס 2017 עמד על 10.12%, בהשוואה ל-10.09% ליום 31 בדצמבר 2016. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 במרס 2017 עמד על 13.63%, בהשוואה ל-13.79% ליום 31 בדצמבר 2016.

ההון הכולל ליום 31 במרס 2017 הסתכם ב-10,420 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10,503 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2016. הקיטון בבסיס ההון נבע בעיקר מקיטון בסך של 149 מיליון ש"ח במכשירים שהונפקו על ידי הבנק הכשירים להכללה בהון הפיקוחי ומדיבידנד ששולם בסך של 70 מיליון ש"ח, קיטון זה קוזז בחלקו מהרווח לרבעון בסך של 166 מיליון ש"ח. נכסי הסיכון ליום 31 במרס 2017 הסתכמו ב-76,452 מיליון ש"ח בהשוואה ל-76,178 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

יחס הון כולל ויחס הון עצמי רובד 1 של חברות בת משמעותיות בהתאם להוראות בדבר "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (באזל):

2016 בדצמבר	2017 במרס	
	באחוזים	
		חברות בת משמעותיות
		בנק אוצר החייל בע"מ
10.63	10.68	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.39	13.28	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
		בנק מסד בע"מ
13.17	12.93	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.31	14.03	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים - ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון עצמי רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. בהתאם להוראת תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף המזערי החל מיום 1 בינואר 2018. יחס המינוף ליום 31 במרס 2017 עומד על 5.54%.

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 9 ביוני 2015, החליט דירקטוריון הבנק לעדכן את מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. בהתאם למדיניות חלוקת הדיבידנד העדכנית, הבנק יחלק כדיבידנד בכל שנה עד 50% מהרווח הנקי השנתי של הבנק הראוי לחלוקה, בכפוף לכך שיחסי ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחתו מהיעדים הרגולטוריים ומהיעדים שנקבעו ושייקבעו על ידי דירקטוריון הבנק מעת לעת, בכפוף להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין, וככל שלא יתרחשו שינויים לרעה ברווחי הבנק ו/או במצבו העסקי ו/או הכספי ו/או במצב המשק הכללי ו/או בסביבה החוקית.

אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע מסמכות הדירקטוריון לבחון מעת לעת את המדיניות, ולהחליט בכל עת, בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד כלל. מובהר בזאת כי כל חלוקה של דיבידנד תהיה טעונה אישור נפרד של הדירקטוריון, וכפופה לכל המגבלות החלות על הבנק בעניין חלוקת דיבידנד, ותפורסם בהתאם להוראות הדין, בצירוף כל הפרטים הנדרשים על פי דין.

יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף להוראות חוק החברות, למגבלות נוספות כמפורט בבאור 3.33' לדוחות הכספיים לשנת 2016.

ביום 15 במרס 2017, החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 70 מיליון ש"ח. המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד חל ביום 23 במרס 2017 ויום התשלום היה 2 באפריל 2017. סכום הדיבידנד הינו לפני כל מס, לרבות מס במקור שעל הבנק לנכות על פי כל דין.

ההחלטות והשיקולים מפורטים בדוח המידי של הבנק מיום 16 במרס 2017 (מספר אסמכתא 2017-01-021802). האמור בדוחות אלה נכלל כאן על דרך ההפנייה.

לאחר תאריך המאזן, ביום 23 במאי 2017, החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק בסך כולל של 70 מיליון ש"ח. המועד הקובע לעניין תשלום הדיבידנד יחול ביום 6 ביוני 2017 ויום התשלום יהיה 14 ביוני 2017. סכום הדיבידנד הינו לפני כל מס, לרבות מס במקור שעל הבנק לנכות על פי כל דין.

מגזרי הפעילות הפיקוחיים

א. הגדרות

- **אנשים פרטיים** - יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ואחר".
- **מגזר בנקאות פרטית** - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק על בסיס מאוחד (לרבות פקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליון ש"ח.
- **משקי בית** - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
- **עסק** - לקוח שאינו נכלל בהגדרת "אנשים פרטיים" ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.
- **מחזור פעילות** - מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי.
- **עסק זעיר** - עסק שמחזור פעילותו קטן מ-10 מיליון ש"ח.
- **עסק קטן** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-10 מיליון ש"ח וקטן מ-50 מיליון ש"ח.
- **עסק בינוני** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-50 מיליון ש"ח וקטן מ-250 מיליון ש"ח.
- **עסק גדול** - עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-250 מיליון ש"ח.
- **גופים מוסדיים** - כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח וחברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.

כאשר מחזור ההכנסות של לקוח עסקי אינו מייצג את היקף הפעילות שלו, פעילות הלקוח העסקי סווגה לפי האמור להלן: כאשר סך החבות של הלקוח העסקי שווה או גדולה מ-100 מיליון ש"ח סווג הלקוח למגזר עסקים גדולים. בנוסף, בחשבונות עסקיים הפועלים בשוק ההון הסיווג למגזרי הלקוחות נעשה בהתאם לשווי הנכסים במאזן או שווי ממוצע הנכסים בבנק ובחשבונות עסקיים בתחום הנדל"ן הסיווג בהתאם לשווי הנכסים במאזן או היקף המסגרות.

בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בקובץ שאלות ותשובות של בנק ישראל, נקבע כי לקוח עסקי, אשר החבות שלו לבנק עד סך של 80 אלפי ש"ח (לרבות מסגרת אשראי וכו'), ולבנק אין מידע על מחזור הפעילות שלו, יסווג למגזר הפעילות הפיקוחי הרלוונטי לפי סך הנכסים במאזן של העסק, ובמידה וגם מידע זה אינו זמין, הבנק רשאי לסווג את הלקוח לפי סך הנכסים הפיננסיים של הלקוח בבנק (לרבות פקדונות כספיים, תיקי ניירות-ערך ונכסים כספיים אחרים), כאשר במקום סך הנכסים במאזן הסיווג יעשה לפי סך הנכסים הפיננסיים לאחר הכפלתם במקדם של 10.

- **מגזר ניהול פיננסי** - כולל פעילות למסחר ופעילות ניהול נכסים והתחייבויות כהגדרתן בהוראות המפקח על הבנקים. כמו כן כולל המגזר את חלק הבנק ברווחי כאל.

העקרונות בחלוקת תוצאות הפעילות בין מגזרי הפעילות השונים:

- הכנסות רבית נטו, הכוללות:
- המרווח הפיננסי, הן בצד האשראי והן בצד הפקדונות, המחושב כפער בין הרבית המתקבלת או המשולמת לבין ממוצע מחירי הכסף של הבנק, הנגזרים ממסך החיים התואם את תנאי האשראי או הפקדון במגזרי ההצמדה הרלוונטיים.
- רבית על ההון המשוקלל המיוחס למגזר (על בסיס נכסי הסיכון המשוייכים לכל מגזר).
- מגזרי הלקוחות מחויבים בעלויות המימון העודפות (מעבר לעלות גיוס המקורות) של שטרי ההון המיוחסים למגזר.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי - לכל מגזר פעילות מיוחסות הוצאות בגין הפסדי אשראי שנרשמו בגין לקוחותיו.
- הכנסות שאינן מרבית - לכל מגזר פעילות נזקפות הכנסות מעמלות, הכנסות מימון שאינן מרבית וההכנסות האחרות, הנובעות מפעילות לקוחותיו.
- הוצאות תפעוליות - לכל לקוח במגזר פעילות מיוחסות הוצאות של כלל יחידות הבנק, הנובעות ממתן שירותים, לפי מתודולוגיית העמסה כדלקמן:
- הוצאות ישירות, הכוללות:
- הוצאות שכר וארגוניות בסניפים - מועמסות לפי התפלגות תקן "מדד פעולה", המתרגם את הפעילות של הלקוח לתשומות עבודה.
- הוצאות מחשב בסניפים - מועמסות בהתאם לכמות פעולות המבוצעות על ידי הלקוחות.
- הוצאות שכר, ארגוניות ומחשב של יחידות המטה העסקיות - מועמסות על פי מפתחות העמסה, בהתאם לאופי הפעילות של הלקוח (כגון: התפלגות יתרות אשראי, כמות נפח פעולות).
- הוצאות עקיפות, הכוללות את הוצאות יחידות המטה והוצאות המחשב של החטיבות/המערכים העורפיים, ואת הוצאות המחשב הכלליות שאינן משוייכות - הוצאות אלו מועמסות בהתאם לאופי הוצאה. מרבית ההוצאות העקיפות מועמסות לפי התפלגות הוצאות הישירות והיתר לפי התפלגות ההכנסות.

- מסים על ההכנסה - הפרשה למס על הרווח של כל מגזר, חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי, תוך ביצוע התאמות מסוימות הנובעות מהוצאות לא מוכרות וכיו"ב.
- רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנה שליטה - זקיפת חלק ברווח המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה במגזרי הפעילות השונים, הוקצה על פי יחס הרווח נטו של חברות הבת בהן יש זכויות שאינן מקנות שליטה, כפי שרווח זה שויך למגזרי הפעילות השונים.

להלן תמצית התפתחות תוצאות הפעילות לפי מגזרים:

א. סך ההכנסות *

חלק המגזר מסך ההכנסות	שלושת החודשים שנתיים ביום		השינוי	שלושת החודשים שנתיים ביום		
	31.3.16	31.3.17		31.3.16	31.3.17	
	%-ב	%-ב		במיליוני ש"ח		
	11.2	11.7	9.9	101	111	מגזר עסקים גדולים
	5.6	5.4	2.0	50	51	מגזר עסקים בינוניים
	22.7	23.7	10.3	204	225	מגזר עסקים קטנים וזעירים
	45.1	40.3	(5.4)	405	383	מגזר משקי בית
	2.9	2.6	(3.8)	26	25	מגזר בנקאות פרטית
	6.7	5.7	(10.0)	60	54	גופים מוסדיים
	5.8	10.6	90.6	53	101	מגזר ניהול פיננסי
	100.0	100.0	5.7	899	950	סך הכל

ב. רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

שלושת החודשים שנתיים ביום		השינוי	שלושת החודשים שנתיים ביום		
31.3.16	31.3.17		31.3.16	31.3.17	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
	54	44			מגזר עסקים גדולים
	16	7			מגזר עסקים בינוניים
	35	25			מגזר עסקים קטנים וזעירים
	1	13			מגזר משקי בית
	3	5			מגזר בנקאות פרטית
	6	7			גופים מוסדיים
	32	65			מגזר ניהול פיננסי
	147	166			סך הכל

* כולל הכנסות רבית נטו והכנסות שאינן מרבית.

ג. יתרות מאזניות ממוצעות*

% מסך כל הנכסים		סך כל הנכסים לשלושת החודשים שנסתיימו ביום			
31.3.16	31.3.17	השינוי	31.3.16	31.3.17	
%-ב	%-ב	%-ב	במיליוני ש"ח		
13.9	13.6	(2.2)	17,724	17,328	מגזר עסקים גדולים
3.4	3.5	3.5	4,289	4,439	מגזר עסקים בינוניים
11.3	12.1	7.4	14,331	15,393	מגזר עסקים קטנים וזעירים
29.1	31.1	7.0	37,023	39,612	מגזר משקי בית
0.3	0.2	(22.9)	411	317	מגזר בנקאות פרטית
0.5	0.5	(8.0)	690	635	גופים מוסדיים
41.5	39.0	(5.3)	52,637	49,835	מגזר ניהול פיננסי
100.0	100.0	0.4	127,105	127,559	סך הכל

% מסך כל ההתחייבויות		סך כל ההתחייבויות לשלושת החודשים שנסתיימו ביום			
31.3.16	31.3.17	השינוי	31.3.16	31.3.17	
%-ב	%-ב	%-ב	במיליוני ש"ח		
9.3	9.7	3.9	11,166	11,606	מגזר עסקים גדולים
4.2	4.6	10.4	4,976	5,495	מגזר עסקים בינוניים
13.4	13.4	0.1	16,033	16,054	מגזר עסקים קטנים וזעירים
36.5	38.4	5.5	43,539	45,919	מגזר משקי בית
6.8	6.8	(0.7)	8,126	8,069	מגזר בנקאות פרטית
19.7	17.1	(13.1)	23,572	20,493	גופים מוסדיים
10.1	10.0	(0.6)	12,026	11,948	מגזר ניהול פיננסי
100.0	100.0	0.1	119,438	119,584	סך הכל

* היתרה הממוצעת של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד ממגזרי הלקוחות משקפת את היתרה הממוצעת של האשראי לציבור ופקדונות הציבור בהתאמה.

מגזרים עסקיים - מגזר העסקים הקטנים והזעירים, מגזר העסקים הבינוניים ומגזר העסקים הגדולים

להלן נתונים עיקריים אודות מגזרים עסקיים - עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים - פעילות בישראל

לשלושת החודשים שנתיימו ביום 31 במרס 2016				לשלושת החודשים שנתיימו ביום 31 במרס 2017				
מגזר עסקים גדולים	מגזר עסקים בינוניים	מגזר עסקים קטנים וזעירים	סך הכל	מגזר עסקים גדולים	מגזר עסקים בינוניים	מגזר עסקים קטנים וזעירים	סך הכל	
במיליוני ש"ח								
231	69	33	129	254	74	35	145	הכנסות רבית, נטו
124	32	17	75	133	37	16	80	הכנסות שאינן מרבית
355	101	50	204	387	111	51	225	סך הכנסות
(78)	(49)	(8)	(21)	23	(10)	12	21	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
234	49	28	157	235	48	26	161	הוצאות תפעוליות ואחרות
105	54	16	35	76	44	7	25	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
36,344	17,724	4,289	14,331	37,160	17,328	4,439	15,393	יתרה ממוצעת של נכסים
36,586	17,713	4,409	14,464	37,825	17,560	4,553	15,712	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
32,175	11,166	4,976	16,033	33,155	11,606	5,495	16,054	יתרה ממוצעת של התחייבויות
30,165	9,862	4,933	15,370	30,891	9,794	5,315	15,782	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-254 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-231 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 10.0%, המוסבר בעיקר מגידול בהיקפי האשראי לציבור במגזרים אלו.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-235 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-234 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזרים העסקיים הסתכם ב-76 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-105 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון ברווח מוסבר בעיקר מגידול בהפרשה להפסדי אשראי המיוחס למגזרים העסקיים והנובע מהכנסה חד פעמית שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד כתוצאה מקיטון במקדמי הפרשה הקבוצתית. קיטון זה קוּוּז בחלקו בגידול בהכנסות.

האשראי לציבור ליום 31 במרס 2017 הסתכם ב-37,825 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-36,586 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2016, גידול בשיעור של 3.4%.

פקדונות הציבור ליום 31 במרס 2017 הסתכמו ב-30,891 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-30,165 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2016, גידול בשיעור של 2.4%.

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית

להלן נתונים עיקריים אודות אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית - פעילות בישראל

לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 במרס 2016			לשלושת החודשים שנתיים ביום 31 במרס 2017			
מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	סך הכל	מגזר משקי בית	מגזר בנקאות פרטית	סך הכל	
						במיליוני ש"ח
264	5	259	246	6	240	הכנסות רבית, נטו
159	13	146	157	14	143	הכנסות שאינן מרבית
423	18	405	403	20	383	סך הכנסות
12	(1)	13	11	-	11	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
393	14	379	359	14	345	הוצאות תפעוליות ואחרות
4	3	1	17	4	13	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
37,070	47	37,023	39,661	49	39,612	יתרה ממוצעת של נכסים
37,718	45	37,673	40,458	51	40,407	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
50,835	7,296	43,539	53,988	8,069	45,919	יתרה ממוצעת של התחייבויות
51,356	7,201	44,155	53,504	7,743	45,761	יתרת פקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

סך כל הכנסות הרבית, נטו הסתכמו ב-246 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-264 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהכנסות הרבית נובע מכך שאשתקד, ההכנסות כללו הכנסות רבית בגין שנים קודמות. קיטון זה קוזז בחלקו מגידול בהכנסות הרבית עקב גידול ביתרות האשראי. ההכנסות שאינן מרבית הסתכמו ב-157 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-159 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב-359 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-393 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 8.7%. הירידה בהוצאות נבעה בעיקר ממהלכי ההתייעלות לרבות סגירה ואיחוד של סניפים. הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במגזר האנשים הפרטיים, הכולל את מגזר משקי הבית והבנקאות הפרטית הסתכם ב-17 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נבע בעיקר מירידה בהוצאות התפעוליות והאחרות. האשראי לציבור ליום 31 במרס 2017 הסתכם ב-40,458 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-37,718 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2016, גידול בשיעור של 7.3%. פקדונות הציבור ליום 31 במרס 2017 הסתכמו ב-53,504 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-51,356 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2016, גידול בשיעור של 4.1%.

מגזר ניהול פיננסי

סך כל ההכנסות המשויכות למגזר זה הסתכמו ב-101 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-53 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי במגזר הניהול הפיננסי הסתכם ב-65 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-32 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח הנקי, מוסבר בעיקר מגידול ברווח הון ממכירת בנינים וצידוד שהסתכם ב-41 מיליון ש"ח, ברטו לפני השפעת המס, בהשוואה ל-11 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מוחזקות עיקריות

חברות מוחזקות בישראל

השקעת הבנק בחברות המוחזקות בישראל ליום 31 במרס 2017 הסתכמה ב-2,359 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,330 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 1.2%.

חלקו של הבנק ברווח הנקי של החברות המוחזקות בארץ הסתכם ב-32 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-41 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בנק אוצר החייל בע"מ (להלן - "אוצר החייל") - בו מחזיק הבנק 78.0% מהון המניות ומזכויות ההצבעה הינו בנק מסחרי הפועל באמצעות 47 סניפים ושלוחות.

השקעת הבנק באוצר החייל ליום 31 במרס 2017 הסתכמה ב-1,230 מיליון ש"ח. סך המאזן של אוצר החייל ליום 31 במרס 2017 הסתכם ב-20,980 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-20,774 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 1.0%. סך כל ההון של אוצר החייל ליום 31 במרס 2017 הסתכם ב-1,230 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,209 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 1.7%.

הרווח הנקי של אוצר החייל הסתכם ב-16.4 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-39.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 57.9%. השינוי ברווח מוסבר בעיקר מ:

א. קיטון בהכנסות רבית, הנובע מהכנסות רבית בגין שנים קודמות שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד, שקוזזו בחלקן בגידול ברווח על אשראי וגידול בהיקף הפעילות.

ב. גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי הנובע בעיקר משינוי במקדמי ההפרשה הקבוצתית.

תשואת הרווח הנקי עמדה על 5.5%, בהשוואה ל-14.1% בתקופה המקבילה אשתקד.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 13.28%, בהשוואה ל-13.39% בסוף שנת 2016. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 10.68%, בהשוואה ל-10.63% בסוף שנת 2016.

בחודש אפריל 2016 החליט דירקטוריון אוצר החייל, לאחר דיון במסמך שהוכן במסגרת תהליך הערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP), כי בשנת 2016 יחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.52% ויחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.32%.

בנק מסד בע"מ (להלן - "מסד") - בו מחזיק הבנק 51.0% מהון המניות ומזכויות ההצבעה, הינו בנק מסחרי הפועל באמצעות 22 סניפים ושלוחות. השקעת הבנק במסד ליום 31 במרס 2017 הסתכמה ב-310 מיליון ש"ח. סך המאזן של מסד ליום 31 במרס 2017 הסתכם ב-7,185 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,115 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 1.0%. סך כל ההון של מסד ליום 31 במרס 2017 הסתכם ב-590 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-577 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2016, גידול בשיעור של 2.3%.

הרווח הנקי של מסד הסתכם ב-11.5 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 12.7%. חלק הבנק בתוצאות הפעילות של מסד, בניכוי הפחתת עודף עלות הרכישה הסתכם ב-3.7 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

היתרה להפחתה של עודף עלות הרכישה במסד הסתכמה ב-31 במרס 2017 ב-9 מיליון ש"ח.

תשואת הרווח הנקי עמדה על 8.1%, בהשוואה ל-7.8% בתקופה המקבילה אשתקד. יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 14.03%, בהשוואה ל-14.31% בסוף שנת 2016. יחס הון עצמי רובד 1 עומד על 12.93%, בהשוואה ל-13.17% בסוף שנת 2016.

במסגרת תהליך ה-ICAAP לנתוני ה-31 בדצמבר 2015 נקבעו יעדי ההון המינימליים כדלקמן: יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת משיעור של 10.5% עד ליום 31 בדצמבר 2018 ויחס ההון הכולל נקבע הדרגתית והוא לא יפחת משיעור של 13.25% עד ליום 31 בדצמבר 2018.

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן - "כאל") - הבנק מחזיק 28.2% בהון ו-21.0% בזכויות ההצבעה בכאל.

כאל עוסקת בשיווק ובתפעול של הנפקת כרטיסי אשראי וסליקת עסקאות בכרטיסי אשראי של המותג הבינלאומי "ויזה", משווקת ומפעילה את מערך כרטיסי אשראי של "דיינרס" באופן בלעדי בישראל ומשווקת באופן מצומצם בלבד גם כרטיסי אשראי של "מסטראקארד".

השקעת הבנק בכאל ליום 31 במרס 2017 הסתכמה ב-518 מיליון ש"ח.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עומד על 15.4%, בהשוואה ל-15.8% בסוף שנת 2016.

חלק הבנק ברווחי כאל, לפני השפעת המס, הסתכם ב-12.7 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-11.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 7.6%.

ראה באור 9 באשר לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות כנגד כאל, ובקשה לאישור תביעה נגזרת כנגד נושאי משרה ובעלי תפקיד בתקופה הרלוונטית.

סקירת הסיכונים

32	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
34	סיכון אשראי
44	סיכון שוק
57	סיכון נזילות
57	סיכונים אחרים

סקירת הסיכונים

פרק זה נכתב בפירוט רב בדוחות הכספיים לשנת 2016. על כן, יש לקרוא את הפרק יחד עם פרק סקירת הסיכונים שפורסם בדוחות הכספיים לשנת 2016. מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים ובגילויים פיקוחיים נוספים באתר האינטרנט של הבנק.

כללי

א. פעילותה של הקבוצה מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפי משק ולווים), סיכוני שוק, כאשר העיקרי בהם הינו סיכון הרבית (סיכון כלל מערכתי), סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים, סיכוני ציות והלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי וסיכון מוניטין.

כל הסיכונים העיקריים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

ב. מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה מוכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.

ג. תפיסת הסיכון הכוללת של הקבוצה עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועל העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתת על העיקרון, כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחומים והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידתו ודיווח עליו על פי אמות מידה מקובלות.

ד. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בקבוצה באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות הבקרה הבלתי תלויות בחטיבה לניהול סיכונים והחשבונאי הראשי וקו ההגנה השלישי שמקיימים מערך הביקורת הפנימית והחיצונית.

ה. מנהל הסיכונים הראשי, ר"ח בנצי אדירי, חבר הנהלה ונושא באחריות לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו.

ו. האחראים על ניהול הסיכונים בקבוצה הינם:

ר"ח אילן בצרי, ראש החטיבה העסקית, משמש כמנהל סיכוני האשראי.

מר אבי שטרנשוס, ראש המערך הפיננסי, משמש כמנהל הסיכונים הפיננסיים.

מר יעקב קוונרטוב משמש כמנהל סיכוני ציות במסגרת תפקידו כקצין הציות הראשי ובכלל זה, בין היתר, מנהל סיכוני איסור הלבנת הון, אכיפה פנימית וסיכונים חוצי גבולות.

מר יוסי לוי, ראש חטיבת משאבים, משמש כמנהל הסיכון האסטרטגי.

מר אמנון בק, כיהן כמנכ"ל מתף - מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ ושימש עד יום 19 בפברואר 2017 כמנהל סיכוני דו. במקומו צפוי להתמנות מר חן גריסרו, לאחר שיתקבל אישור בנק ישראל. בשלב זה ועד למינוי מחליף, מונתה גב' איריס לבנון לממלאת מקום מנכ"ל מת"ף ולמנהלת סיכוני דו.

מר יהושע פלג, מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע, משמש כמנהל סיכוני הסייבר.

עו"ד דליה בלנק, מנהלת מערך הייעוץ המשפטי, משמשת כמנהלת הסיכונים המשפטיים.

ר"ח נחמן ניצן, ראש חטיבת החשבונאי הראשי, משמש כמנהל סיכון המוניטין.

ר"ח בנצי אדירי, ראש החטיבה לניהול סיכונים, משמש כמנהל הסיכונים התפעוליים, כממונה על האכיפה הפנימית וכמנהל ההמשכיות העסקית. בנוסף, מנהל הגנת הסייבר כפוף אליו מקצועית.

ז. סיכונים נוספים כדוגמת סיכוני רגולציה וחקיקה מנוהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל ועל ידי חברי הנהלה וראשי המערכים בתחומים הנתונים לאחריותם.

ח. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בת בנקאית בקבוצה בנפרד, על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון החברה הבת המתבססת על מדיניות הקבוצה, ועל בסיס מתודולוגיית ניהול סיכון קבוצתית תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת. בכל חברה בת בנקאית מכהן מנהל סיכונים ראשי שכפוף למנכ"ל החברה הבת ומונחה מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הבנק.

ט. מידי רבעון נכתב מסמך סיכונים על ידי החטיבה לניהול סיכונים, שהינה בלתי תלויה ביחידות נוטלות הסיכון. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.

י. במסגרת מסמך הסיכונים מוצגים כלל הסיכונים, שאליהם חשופה קבוצת הבנק במסגרת פעולותיה, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי וכן תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.

במסמך מוצגת סקירת מנהל הסיכונים הראשי על מצב ניהול הסיכונים בקבוצה ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול החטיבה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות, שננקטו על ידי החטיבה ברבעון הרלוונטי.

יא. הבנק גיבש מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית, במסגרתו נבחנת התממשות כלל הסיכונים המהותיים והשפעתם על בסיס ההון ויחס ההון לרכיבי סיכון. תרחישי הקיצון הינם צופי פני עתיד ומשמשים ככלי נוסף לניהול הסיכונים ולאינדיקציה באשר להון שיידרש לספיגת הפסדים במקרה של זעזועים גדולים. חשיבות תרחישי הקיצון באה לידי ביטוי גם בתהליכי תכנון ההון.

לתיאור תיאבון הסיכון והעקרונות לניהול הסיכונים ראה התייחסות במסגרת תיאור הסיכונים העיקריים שפורסמו בדוחות הכספיים לשנת 2016.

למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה גילויים פיקוחיים נוספים ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון אשראי

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

ליום 31 במרס 2017, אין קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראה 313, עולה על 15% מהון הבנק, המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מדידה והלימות ההון.

איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

סך סיכון האשראי הבעייתי למרכיבי השונים, הכולל רכיבים חוץ מאזניים, הסתכם ב-1,981 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,069 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016, קיטון בשיעור של 4.3%.

יחס סיכון האשראי הבעייתי לסיכון האשראי הכולל בגין הציבור בקבוצה, עמד על 1.7%, בהשוואה ל-1.8% בסוף שנת 2016. 17.5% מסיכון האשראי הבעייתי בקבוצה משוייכים לענף התעשייה, 10.7% לענף הנדל"ן, 22.8% לענף המסחר, 13.4% לענף השירותים הפיננסיים ו-25.4% לענף הלקוחות הפרטיים, לרבות הלוואות לדיוור. יחס סיכון האשראי הבעייתי המאזני לסך האשראי לציבור עומד על 2.2%, בהשוואה ל-2.3% בסוף שנת 2016.

1. סיכון אשראי בעייתי

31 בדצמבר 2016			31 במרס 2016			31 במרס 2017			
סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	
									במיליוני ש"ח
756	174	582	971	204	767	892	143	749	סיכון אשראי פגום
496	21	475	178	20	158	254	19	235	סיכון אשראי נחות
817	77	740	986	211	775	835	71	764	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
2,069	272	1,797	2,135	435	1,700	1,981	233	1,748	סך סיכון אשראי בעייתי
221	-	221	220	-	220	201	-	201	מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר

יתרה ליום	יתרה ליום	יתרה ליום	
31 בדצמבר 2016	31 במרס 2016	31 במרס 2017	במיליוני ש"ח
541	730	696	2. נכסים שאינם מבצעים חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות רבית
36	28	48	3. נכסים פגומים מבצעים חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות רבית
5	9	5	אגרות חוב פגומות שצוברות הכנסות רבית
41	37	53	סך הכל נכסים פגומים מבצעים

לשנה שנסתיימה ביום	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום	
31 בדצמבר 2016	31 במרס 2016	31 במרס 2017	במיליוני ש"ח
764	764	577	4. שינויים בחובות פגומים יתרת חובות פגומים לתחילת השנה
243	88	291	סיווגים חדשים
(61)	(48)	(33)	ביטול סיווגים
(258)	(37)	(49)	גביית חובות
(111)	(9)	(42)	מחיקות חשבונאיות
577	758	744	יתרת חובות פגומים לסוף התקופה

לשנה שנסתיימה ביום	לשלושת החודשים שנסתיימו ביום		
	31 בדצמבר 2016	31 במרס 2017	
0.7%	1.0%	0.9%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
0.3%	0.3%	0.3%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום ויותר מיתרת האשראי לציבור
1.8%	1.9%	1.7%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון האשראי הכולל בגין הציבור
0.10%	(0.36%)	0.18%	שיעור ההוצאות (ההכנסות) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור*
0.09%	(0.01%)	0.30%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור*

הגידול בשיעור יתרת האשראי הפגום מיתרת האשראי לציבור ברבעון הראשון של השנה, בהשוואה לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016, מוסבר מסיווג לווה גדול מאשראי נחות לאשראי פגום.

הגידול בשיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור, נובע בעיקר מעלייה בהוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי. ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמה ההוצאה הקבוצתית בסך של 31 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של 77 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, אשר נבעה בעיקר מקיטון במקדמי ההפרשה הקבוצתית עקב הוצאת נתוני 2011 מהחישוב.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק פועל בנושא הוצאות בגין הפסדי אשראי וחובות בעייתיים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים שנכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2011 והעדכונים שלהן מאז מועד זה. הבנק נוהג לאמוד, להעריך ולעדכן את גובה ההפרשה להפסדי אשראי בכל שנה קלנדרית, בהתאם לתחזיות הכלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים וניסיון העבר.

למידע נוסף בדבר ההפרשות להפסדי אשראי ראה באור 6 לדוחות הכספיים.

יתרה ליום	יתרה ליום		
	31 בדצמבר 2016	31 במרס 2017	
1.1%	1.0%	1.0%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
146.8%	103.8%	111.2%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום
106.1%	80.5%	87.5%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור בפיגור של 90 יום או יותר
7.9%	(0.5%)	31.1%	שיעור המחיקות, נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור*

* על בסיס שנתי.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק
(במיליוני ש"ח)

31 במרס 2017									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאדני (למעט נגזרים) (3)							סיכון אשראי כולל (1)		
הפסדי אשראי (4)									
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך הכל	בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך הכל
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
10	-	-	7	25	432	547	25	505	548
-	-	-	-	1	54	67	1	151	153
134	19	4	137	346	7,381	10,090	346	9,683	10,351
89	2	1	89	128	3,783	9,669	129	9,341	9,720
22	(2)	(4)	74	82	4,608	5,134	82	5,027	5,240
5	-	-	1	3	700	959	3	1,481	1,549
180	20	18	184	452	7,322	8,575	452	7,860	8,681
11	8	1	7	23	778	937	23	868	954
14	1	2	11	33	759	942	38	977	1,052
12	-	(2)	18	31	1,328	2,337	31	2,339	2,435
36	1	7	228	266	7,283	9,687	266	12,829	13,220
13	1	2	7	24	1,658	2,540	24	2,405	2,580
9	(1)	(2)	20	49	1,868	2,458	49	2,335	2,493
535	49	27	783	1,463	37,954	53,942	1,469	55,801	58,976
113	2	-	11	158	22,058	23,176	158	22,609	23,176
245	7	7	85	346	18,150	29,435	346	27,765	29,459
893	58	34	879	1,967	78,162	106,553	1,973	106,175	111,611
-	-	-	-	-	670	670	-	1,181	1,181
-	-	-	-	-	648	652	-	10,003	10,003
893	58	34	879	1,967	79,480	107,875	1,973	117,359	122,795
פעילות לווים בחו"ל									
ציבור - מסחרי									
-	-	-	-	-	-	-	-	75	75
-	-	-	-	-	354	355	-	377	377
-	-	-	-	-	2	2	-	2	2
-	-	-	-	-	51	53	-	53	53
-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
-	-	-	8	8	10	17	8	9	17
-	-	-	-	-	3	4	-	15	15
1	-	-	-	-	238	239	-	1,131	1,131
-	-	-	-	-	-	-	-	109	109
1	-	-	8	8	658	670	8	1,773	1,781
-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
1	-	-	8	8	658	670	8	1,776	1,784
-	-	-	-	-	1,537	1,537	-	3,511	3,511
-	-	-	-	-	-	-	-	2,003	2,003
1	-	-	8	8	2,195	2,207	8	7,290	7,298
894	58	34	887	1,975	78,820	107,223	1,981	107,951	113,395
-	-	-	-	-	2,207	2,207	-	4,692	4,692
-	-	-	-	-	648	652	-	12,006	12,006
894	58	34	887	1,975	81,675	110,082	1,981	124,649	130,093

הערות בעמוד 39.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)
(במיליוני ש"ח)

31 במרס 2016									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)							סיכון אשראי כולל (1)		
הפסדי אשראי (4)									
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך הכל	בעייתי (6)	דירוג ביצוע אשראי (5)	סך הכל
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
6	-	3	6	14	427	532	14	458	537
-	-	-	-	-	61	76	-	266	268
162	(1)	(52)	254	653	7,652	10,195	653	9,357	10,455
56	1	(24)	156	198	3,494	9,686	199	9,272	9,758
24	(2)	-	77	98	4,373	4,909	98	4,812	5,041
1	-	(2)	-	3	475	751	3	1,290	1,318
153	3	(2)	262	417	7,156	8,576	417	7,572	8,673
19	-	1	13	29	693	838	29	617	842
10	-	(1)	7	15	717	873	24	767	888
11	(2)	(2)	22	68	1,305	2,331	68	2,208	2,457
24	-	-	12	29	7,303	9,907	29	13,383	13,699
12	(1)	1	9	26	1,261	2,043	26	1,804	2,059
7	-	(1)	20	46	1,599	2,097	46	1,898	2,143
485	(2)	(79)	838	1,596	36,516	52,814	1,606	53,704	58,138
121	1	3	20	197	20,612	22,535	197	21,930	22,535
229	-	8	83	311	17,113	26,741	311	25,119	26,781
835	(1)	(68)	941	2,104	74,241	102,090	2,114	100,753	107,454
-	-	-	-	-	1,228	1,228	-	1,977	1,977
-	-	-	-	-	645	646	-	10,567	10,567
835	(1)	(68)	941	2,104	76,114	103,964	2,114	113,297	119,998
סך הכל מסחרי (8)									
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור									
אנשים פרטיים - אחר									
סך הכל ציבור - פעילות בישראל									
בנקים בישראל									
ממשלת ישראל									
סך הכל פעילות בישראל									
פעילות לווים בחו"ל									
ציבור - מסחרי									
-	-	-	-	-	10	14	-	14	14
-	-	-	-	-	-	-	-	133	133
1	-	1	-	-	354	371	-	449	449
1	-	-	-	-	4	22	-	22	22
3	-	-	13	13	229	231	13	218	231
-	-	-	-	-	-	-	-	19	19
-	-	-	-	-	51	104	-	162	162
-	-	-	-	-	8	8	-	8	8
-	-	-	8	8	10	17	8	9	17
-	-	-	-	-	4	6	-	55	55
2	-	-	-	-	278	304	-	1,032	1,032
-	-	-	-	-	89	289	-	289	289
7	-	1	21	21	1,037	1,366	21	2,410	2,431
1	-	-	-	-	43	121	-	125	125
8	-	1	21	21	1,080	1,487	21	2,535	2,556
-	-	-	-	-	1,585	1,585	-	4,526	4,526
-	-	-	-	-	-	-	-	2,742	2,742
8	-	1	21	21	2,665	3,072	21	9,803	9,824
843	(1)	(67)	962	2,125	75,321	103,577	2,135	103,288	110,010
-	-	-	-	-	2,813	2,813	-	6,503	6,503
-	-	-	-	-	645	646	-	13,309	13,309
843	(1)	(67)	962	2,125	78,779	107,036	2,135	123,100	129,822

הערות בעמוד 39.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)
(במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2016									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאדני (למעט נגזרים) (3)							סיכון אשראי כולל (1)		
הפסדי אשראי (4)			מזה: חובות				דירוג ביצוע אשראי		
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך הכל	בעייתי (6)	אשראי (5)	סך הכל
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
10	2	8	7	25	437	542	25	493	543
-	-	-	-	-	55	67	-	148	151
150	26	(32)	182	344	7,378	10,348	344	9,960	10,601
90	(22)	(13)	119	166	3,439	9,627	167	9,207	9,673
23	(4)	(3)	78	91	4,817	5,363	91	5,261	5,450
5	-	1	2	3	686	944	3	1,447	1,512
182	33	58	194	485	7,875	9,030	485	8,257	9,118
18	3	3	15	30	743	897	30	785	914
13	-	3	6	28	764	951	33	962	1,060
13	(2)	-	19	50	1,378	2,398	50	2,402	2,491
31	2	6	2	242	7,221	9,764	242	12,961	13,311
12	-	2	6	27	1,521	2,388	27	2,256	2,431
10	1	2	21	48	1,706	2,314	48	2,191	2,351
557	39	35	651	1,539	38,020	54,633	1,545	56,330	59,606
115	6	2	8	174	21,741	22,893	174	22,292	22,893
245	24	47	84	342	17,937	29,094	342	27,112	29,120
917	69	84	743	2,055	77,698	106,620	2,061	105,734	111,619
-	-	-	-	-	481	481	-	946	946
-	-	-	-	-	654	659	-	10,535	10,535
917	69	84	743	2,055	78,833	107,760	2,061	117,215	123,100
פעילות לווים בחו"ל									
ציבור - מסחרי									
-	-	-	-	-	-	-	-	12	12
-	(1)	-	-	-	228	228	-	259	259
-	-	-	-	-	3	3	-	3	3
-	(1)	(4)	-	-	48	49	-	49	49
-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
-	-	-	8	8	8	17	8	9	17
-	-	-	-	-	4	5	-	17	17
1	-	-	-	-	186	189	-	1,274	1,274
-	-	-	-	-	-	-	-	77	77
1	(2)	(4)	8	8	477	491	8	1,703	1,711
-	-	-	-	-	-	1	-	6	6
1	(2)	(4)	8	8	477	492	8	1,709	1,717
-	-	-	-	-	1,443	1,443	-	3,797	3,797
-	-	-	-	-	-	-	-	2,160	2,160
1	(2)	(4)	8	8	1,920	1,935	8	7,666	7,674
918	67	80	751	2,063	78,175	107,112	2,069	107,443	113,336
-	-	-	-	-	1,924	1,924	-	4,743	4,743
-	-	-	-	-	654	659	-	12,695	12,695
918	67	80	751	2,063	80,753	109,695	2,069	124,881	130,774

הערות בעמוד 39.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)

הערות:

* מזה השקעות באגרות חוב מגובות משכנתא בסך של 316 מיליון ש"ח (31.3.16 - 562 מיליון ש"ח, 31.12.16 - 409 מיליון ש"ח).

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 81,675 מיליון ש"ח, 14,493 מיליון ש"ח, 492 מיליון ש"ח, 1,340 מיליון ש"ח ו-32,093 מיליון ש"ח, בהתאמה (31.3.16 - 78,779 מיליון ש"ח, 16,382 מיליון ש"ח, 726 מיליון ש"ח, 1,872 מיליון ש"ח ו-32,063 מיליון ש"ח, בהתאמה. 31.12.16 - 80,753 מיליון ש"ח, 15,598 מיליון ש"ח, 414 מיליון ש"ח, 1,332 מיליון ש"ח ו-32,677 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. הגידול בהיקף האשראי המדורג, בהשוואה לרבעון הראשון של שנת 2016 מוסבר משיפור במערכות הדירוג של הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 250 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 667 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה (31.3.16 - 326 מיליון ש"ח ו-984 מיליון ש"ח, בהתאמה. 31.12.16 - 247 מיליון ש"ח ו-700 מיליון ש"ח, בהתאמה).
- (8) יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיוור בסך 2,298 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (31.3.16 - 2,147 מיליון ש"ח, 31.12.16 - 2,058 מיליון ש"ח).

ניהול סיכוני אשראי צד נגדי

חשיפת האשראי הנוכחית לצדדים נגדיים שהינם מוסדות פיננסיים זרים

רוב חשיפת האשראי של קבוצת הבנק כלפי מוסדות פיננסיים זרים הינה כלפי בנקים, כאשר מרבית החשיפה הינה כלפי המערכת הבנקאית במערב אירופה ובצפון אמריקה, החשיפה למוסדות פיננסיים אחרים זניחה.

חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾ על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2016			ליום 31 במרס 2017			דירוג אשראי חיצוני
סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח	
1,045	100	945	946	96	850	AAA עד AA-
1,175	14	1,161	1,474	65	1,409	A+ עד A-
219	14	205	47	9	38	BBB+ עד BBB-
64	-	64	99	-	99	BB+ עד B-
63	8	55	59	6	53	ללא דירוג
2,566	136	2,430	2,625	176	2,449	סך הכל חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾

הערות:

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו.
- (2) פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) לצורך דירוג המוסדות הפיננסיים, הבנק עשה שימוש בדירוגים שנקבעו לצורך יישום הגישה הסטנדרטית של באזל. הבנק משתמש בדרוג של סוכנות S&P לדרוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי. אולם כאשר אין דרוג מסוכנות S&P משתמש הבנק בדרוג מסוכנויות אחרות.

הערות כלליות:

- חשיפות האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשה בגין הפסדי אשראי.
- חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים.
- למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה באור 10 לדוחות הכספיים. סיכון האשראי החוץ מאזני בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים שבוצעו עם מוסדות פיננסיים זרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה הסתכם ליום 31 במרס 2017 ב-321 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2016 - 322 מיליון ש"ח).

התיאבון לסיכון המידתי שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק מקבל ביטוי בהתפלגות חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים אשר רובה ככולה הינה מול מוסדות המדורגים בדירוגים גבוהים.

בנוסף הקבוצה מנהלת את החשיפות לחלק מהצדדים הנגדיים באמצעות הסכמי קיזוז (Netting) מול בנקים המצמצמים באופן משמעותי את הסיכון להכנסות ולהון הקבוצה במצבי חדלות פרעון של מוסדות אלו.

עיקר חשיפת האשראי הנוכחית של הקבוצה (93%) מיוחסת למוסדות פיננסיים זרים מובילים במדינות OECD, המדורגים בקבוצות הדירוג AAA עד A- כאשר 44% מסך החשיפה מדורג בטווח שבין AAA עד AA-.

סיכון האשראי המאזני של הקבוצה למוסדות פיננסיים זרים כולל השקעה של כ-0.3 מיליארד ש"ח באגרות חוב במט"ח. תיק אגרות החוב, הכלול בחשיפה למוסדות פיננסיים זרים, מפוזר וכולו בדירוג השקעה (Investment Grade) - מזה כ-81% מדורגות בדירוג A- ומעלה. משך החיים הממוצע של התיק עומד על כשנתיים.

בנוסף, כולל סיכון האשראי המאזני פקדונות שהופקדו בבנקים זרים בהיקף של כ-1.5 מיליארד ש"ח בעיקר לתקופה קצרה של יום עד שבוע.

ליום 31 במרס 2017, אין מדינה בה קיימת לקבוצת הבנק חשיפת אשראי העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, שהסתכם ב-1,563 מיליון ש"ח (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 בדבר רכיבי ההון).

חשיפה למדינות זרות

החשיפה המאזנית למדינות זרות כוללת פקדונות, אגרות חוב, אשראי לציבור ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים. החשיפה החוץ מאזנית כוללת ערבויות, סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ומסגרות לא מנוצלות. הבנק מחזיק, בין היתר, באגרת חוב של ממשלת איטליה בסך של 74 מיליון ש"ח, המדורגת בדירוג BBB- ומועד פרעונה בחודש יוני 2017. אגרת החוב האמורה משלמת את תשלומי הרבית כסדרם.

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות⁽¹⁾ ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך⁽⁵⁾ (במיליוני ש"ח)

31 במרס 2017													
חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾			חשיפה מאזנית ⁽²⁾										
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾			חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים							חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה סיכון אשראי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	סך כל החשיפה המאזנית	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽⁴⁾	
427	3,349	-	97	-	2	3,776	-	-	-	485	1,090	2,201	ארצות הברית
1	11	-	15	-	-	12	-	-	-	9	3	-	ספרד
2	103	-	3	-	-	105	-	-	-	30	1	74	איטליה
1	11	-	1	-	-	12	-	-	-	12	-	-	אירלנד
-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	יוון
-	2	-	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	פורטוגל
822	3,180	-	685	2	13	4,225	223	28	251	1,887	2,079	36	מדינות אחרות
1,253	6,657	-	801	2	15	8,133	223	28	251	2,426	3,173	2,311	סך כל החשיפות למדינות זרות
19	260	-	118	-	-	279	-	-	-	202	77	-	סך כל החשיפות למדינות LDC

31 במרס 2016													
חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾			חשיפה מאזנית ⁽²⁾										
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾			חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים							חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה סיכון אשראי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	סך כל החשיפה המאזנית	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽⁴⁾	
1,957	3,058	-	80	-	-	5,015	-	-	-	724	1,208	3,083	ארצות הברית
280	934	-	142	13	14	1,214	-	-	-	307	907	-	בריטניה
2	7	-	20	-	1	9	-	-	-	5	4	-	ספרד
84	33	-	2	-	-	117	-	-	-	33	4	80	איטליה
13	6	-	1	-	-	19	-	-	-	19	-	-	אירלנד
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	יוון
-	2	-	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	פורטוגל
1,613	1,285	-	319	6	18	3,121	223	29	252	999	1,861	38	מדינות אחרות
3,949	5,325	-	565	19	33	9,497	223	29	252	2,089	3,984	3,201	סך כל החשיפות למדינות זרות
139	192	-	54	-	4	331	-	-	-	250	81	-	סך כל החשיפות למדינות LDC

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) ממשלות, מוסדות רשמיים וננקים מרכזיים.

(5) ניתן מידע גם בדבר כל החשיפות למדינות פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

31 בדצמבר 2016

חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾		חשיפה מאזנית ⁽²⁾											
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾		חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים							חשיפה מאזנית מעבר לגבול				
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חובות פגומים	סך כל החשיפה המאזנית	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽⁴⁾	
1,071	2,711	-	89	1	5	3,782	-	-	-	405	972	2,405	ארצות הברית
1	6	-	31	-	-	7	-	-	-	3	4	-	ספרד
4	95	-	3	-	-	99	-	-	-	20	1	78	איטליה
-	14	-	1	-	-	14	-	-	-	14	-	-	אירלנד
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	יוון
-	2	-	-	-	1	2	-	-	-	2	-	-	פורטוגל
1,080	2,952	-	650	5	18	4,245	213	32	245	1,491	2,462	79	מדינות אחרות
2,156	5,780	-	775	6	24	8,149	213	32	245	1,935	3,439	2,562	סך כל החשיפות למדינות זרות
18	266	-	109	-	1	284	-	-	-	204	80	-	סך כל החשיפות למדינות LDC

ב. מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך (במיליוני ש"ח)

סכום החשיפות המאזניות	סכום החשיפות המאזניות	סכום החשיפות המאזניות
ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 במרס 2016	ליום 31 במרס 2017
בריטניה 880	-	בריטניה 870

ג. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות (במיליוני ש"ח)

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום									
31 במרס 2016					31 במרס 2017				
פוארטו ריקו	פורטוגל	רומניה	איסלנד	הונגריה	ונצואלה	פוארטו ריקו	פורטוגל	אירלנד	יוון
3	1	4	10	1	2	2	2	14	-
(1)	1	1	-	-	-	2	-	(2)	1
2	2	5	10	1	2	4	2	12	1

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016				
פוארטו ריקו	פורטוגל	אירלנד	קפריסין	ונצואלה
2	3	1	19	-
-	(1)	1	(5)	(6)
-	-	-	-	6
2	2	2	14	-

סכום החשיפה בתחילת השנה
שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
חשיפות שהתווספו
סכום החשיפה בסוף השנה

סיכונים בתיק ההלוואות לדיור

פעילות המשכנתאות בקבוצת הבנק

בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2017 העמיד הבנק משכנתאות לציבור, בניטרול מיחזורים, בסכום כולל של 982 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,283 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 23.5%. נתונים אלה כוללים הלוואות לדיור ממקורות הבנק (ללא אשראי מכספי אוצר) בסך של 981 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,282 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 23.5%. סך כל המיחזורים של הלוואות לדיור הנובעים מפרעונות מוקדמים בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2017 הסתכם ב-44 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-152 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 71.1%.

מדיניות האשראי של הקבוצה בתחום המשכנתאות

על רקע הסיכון בו פועלת מערכת הבנקאות הישראלית בתחום האשראי למשכנתאות וכן על רקע השינויים וההתפתחויות בשוק האשראי לדיור והוראות המפקח על הבנקים, נוקט הבנק במדיניות אשראי מידתית המאפשרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, שינויים ברגולציה וכיו"ב. מדיניות זו באה לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, שיעור החזר מהכנסת הלווה ויכולת עמידה בהחזרים שוטפים גם בתרחישים של שינוי רבית. כמו כן, קיימות מגבלות בדבר השיעור המקסימלי של רכיב הרבית המשתנה בתמהיל ההלוואה ובדבר גודל הלוואה ללווה יחיד. הבנק נוקט משנה זהירות בנכסים בהם המצב הרישומי מורכב תוך מתן משקל יתר לטיב הלקוח ושיעור המימון. הבנק מעניק אשראי לקבוצות רכישה ומתמקד בקבוצות הבונות באזורי ביקוש ובקבוצות בהן המארגן הינו בעל ניסיון מוכח בתחום. הבנק מקיים, מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, דיון רבעוני בכל תיקי קבוצות הרכישה, בוחן את מצב הפרויקטים ובודק אם נדרשת הפרשה להפסדי אשראי בגין קבוצות הרכישה, מעבר לסיכון האשראי הפרטני של כל חבר בקבוצה. במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2016 הועבר הטיפול בקבוצות רכישה חדשות וקיימות לדיור (מעל 10 יחידות דיור) בהן שיעור הביצוע נמוך מ-50%, לסקטור בניה ונדל"ן בחטיבה העסקית. הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש באמצעות כלים לחישוב התשואה. הבנק מבצע בקרה חודשית אחר התפתחות מאפייני סיכון, ביניהם: שיעור מימון, יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה וכדומה.

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור המימון (Loan To Value), המחושב על פי הוראת הפיקוח על הבנקים מס' 876 - דוח על הלוואות לדיור והינו היחס בין סכום האשראי לבין שווי הנכסים המשמשים לביטחון במועד אישור ההלוואה. יצוין כי עליית שווי נכס כשלעצמה אינה מהווה אירוע לחישוב מחדש של LTV ואילו בעת מתן אשראי נוסף בביטחון אותו נכס ניתן לחשב LTV בהתייחס לשמאות עדכנית.

תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 במרס 2017 הסתכם לסך של 21,937 מיליון ש"ח, כולל כ-71% אשראי שניתן עם שיעור מימון עד 60%, בהשוואה ל-70% ב-31 במרס 2016. כ-95% מסך האשראי ניתן בשיעור מימון של עד 75%, בדומה ל-31 במרס 2016.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2017 כוללים כ-77% אשראי שניתן עם שיעור מימון של עד 60%, בהשוואה ל-68% בתקופה המקבילה אשתקד. כל הביצועים ניתנו בשיעור מימון של עד 75%, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור החזר מהכנסה

פרמטר מרכזי נוסף המשמש את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור החזר מהכנסת הלווה. יחס זה מאפשר לבנק להעריך את יכולתו של לווה לעמוד בהחזרי ההלוואה השוטפים כסדרם מתוך הכנסתו הקבועה כפי שהיתה במועד מתן ההלוואה. תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 במרס 2017 כולל כ-79% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בהשוואה ל-78% ב-31 במרס 2016. כ-90% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בדומה ל-31 במרס 2016.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2017 כוללים כ-83% אשראי שניתן עם שיעור החזר מהכנסה של עד 35%, בהשוואה ל-85% בתקופה המקבילה אשתקד. כ-90% מהאשראי ניתן ללווים עם שיעור החזר מהכנסה של עד 50%, בהשוואה ל-93% בתקופה המקבילה אשתקד.

הלוואות ברבית משתנה

תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 במרס 2017 כולל שיעור של 63% אשראי שניתן ברבית משתנה ומסתכם לסך של 13,801 מיליון ש"ח. ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2017 כוללים סך של 320 מיליון ש"ח ברבית משתנה עד חמש שנים, המהווים 33% מסך הביצועים וסך של 217 מיליון ש"ח ברבית משתנה כל חמש שנים ומעלה, המהווים 22% מסך הביצועים.

הלוואות ארוכות טווח

תיק ההלוואות לדיור ממקורות הבנק ליום 31 במרס 2017 כולל כ-62% אשראי אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 20 שנה ומסתכם לסך של 13,702 מיליון ש"ח.

ביצועי ההלוואות לדיור ממקורות הבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2017 כוללים 48% אשראי אשר תקופת פירעונו למועד הדיווח היא עד 20 שנה ומסתכמים לסך של 473 מיליון ש"ח.

להלן נתונים על התפתחות תיק ההלוואות לדיור בבנק בלבד לפי מגזרי הצמדה (ללא אשראי מכספי אוצר ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי):

למטרת מגורים		מגזר לא צמוד		מגזר צמוד מדד		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מט"ח	
מגזר לא צמוד		מגזר צמוד מדד		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מט"ח		מגזר צמוד מט"ח	
רביית קבועה		רביית משתנה		רביית קבועה		רביית משתנה		רביית קבועה		רביית משתנה		רביית קבועה		רביית משתנה	
יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור	יתרה	שיעור
במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב	במיליוני ש"ח	%-ב
4,670	23.3	8,719	43.6	2,860	14.3	3,703	18.5	63	0.3	20,015	100.0	1,922	9.5	21,937	100.0
4,494	22.8	8,530	43.4	2,873	14.6	3,708	18.8	72	0.4	19,677	100.0	1,947	9.9	21,624	100.0

להלן נתונים על התפתחות המשכנתאות בבנק בלבד (ללא אשראי מכספי אוצר):

שנת 2017	שנת 2016	שנת 2015	שנת 2014	שנת 2013
981	4,337	4,796	3,707	3,550
(23%)	(10%)	29%	4%	(5%)
(0.05%)	0.01%	0.01%	0.01%	0.20%
0.52%	0.55%	0.60%	0.74%	0.86%

ביצועי ההלוואות לדיור (במיליוני ש"ח)
שיעור השינוי בביצועי ההלוואות לדיור ביחס לתקופה מקבילה
שיעור ההוצאה (ההכנסה) להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק
שיעור הפרשה המצטברת להפסדי אשראי ביחס למשכנתאות באחריות הבנק

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)

כללי

הצריכה הפרטית נמצאת בשנים האחרונות במגמת צמיחה וכפועל יוצא גם היקף האשראי לאנשים פרטיים. הבנקים בקבוצה מעמידים אשראי צרכני למגוון משקי הבית המורכב בעיקר מלקוחות שכירים, חלקם במערכת החינוך ובמערכת הביטחון. בנוסף הבנק מעניק שירותים ללקוחות פרטיים אחרים על בסיס הסכמים אישיים ועל בסיס הסכמים מפעליים. מדיניות האשראי לאנשים פרטיים משקפת למעשה את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי טווחי הסיכון שברצונו לטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל. תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, תואם פעילות בנקאית זהירה, תואם לדרישות הפיקוחיות ותואם להיקף פעילות הבנק ולצביונו. המדיניות מתבססת על מערכת פנימית לדיורג סיכון האשראי לאנשים פרטיים על פי מודלים סטטיסטיים המתעדכנים באופן שוטף וכן על ידי כללים עסקיים ועקרונות למתן אשראי בהתאם לבחינת כושר החזר של הלקוח ברמה פרטנית וכן על ניתוח והערכה של מכלול פרמטרים נוספים, להם השלכה על איתנות הפיננסית של הלווה. תפיסה זו משתקפת היטב במדיניות האשראי של הבנק באמצעות מגבלות כמותיות ואיכותיות למתן אשראי ברמת הלקוח הבודד וברמת הבנק, וכן בתהליכי בקרה ובתהליכי עבודה מובנים, בקווי הבקרה השונים. מודלים של דירוג סיכונים אשראי משמשים את הבנקים הן להעמדת אשראי ישיר באמצעות האינטרנט, האפליקציה והבינלאומי קול, והן בתהליך החיתום של האשראי בסניפים. המלצות האשראי הנגזרות מהמודלים הסטטיסטיים, יחד עם נהלי הבנק הנסמכים על מדיניות האשראי של הבנק והמגבלות האיכותיות והכמותיות הכלולות בה, מגלמים את תיאבון הסיכון המידתי של הקבוצה בתחום האשראי הצרכני. הבנק מתמקד באשראי קמעונאי, המאופיין ברמת פיזור גבוהה ורמת סיכון נמוכה. בהתייחס לעובדה שלבנק חברות בת העוסקות בתחום האשראי, הבנק פועל בראיה קבוצתית ופועל ליישם מתכונת עבודה סדורה וקבוצתית המגדירה, בין היתר, מתכונת מיקוד עסקי לכל חברה בת בקבוצה. אוכלוסיית היעד בינה בעיקר אוכלוסייה בעלת מקורות הכנסה יציבים, הזקוקה למימון בתחום הצרכני, והינה בעלת כושר החזר לאשראי, בין היתר, מקבלי משכורות ובעלי הכנסה קבועה, אוכלוסיות ייעודיות בעלות קשר משותף בחתך ארצי (כגון מורים, עובדי משרד הביטחון וכו') בעלי יכולת החזר או כנגד ביטחונות הניתנים למימוש. הלוואות מרכז המורים הינן הלוואות המשולמות באמצעות ניכוי ישיר מהשכר. הלוואות לעובדי משרד הביטחון ניתנות במסגרת מכרזים שונים, משקפות היוון זכויות לתקופות ביניים ומאופיינות בסכומים גדולים יחסית ולתקופות ארוכות. בנוסף, במסגרת תנאי המכרז נקבעה אחריותו של משרד הביטחון לתשלום במצב כשלי אשראי ובכך פחת סיכון האשראי הניתן לעובדי משרד הביטחון במסגרת זו, למינימום.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיר) בישראל:

שינוי לעומת		יתרה ליום			
31.12.16	31.3.16	31.12.16	31.3.16	31.3.17	
ב-%		במיליוני ש"ח			
0.5	3.8	4,598	4,453	4,622	יתרות עו"ש ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
1.4	6.9	13,339	12,660	13,528	הלוואות אחרות
1.2	6.1	17,937	17,113	18,150	סך כל סיכון האשראי המאזני
3.2	4.0	3,805	3,775	3,925	מסגרות עו"ש לא מנוצלות
2.5	10.1	5,561	5,177	5,702	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
(7.4)	134.9	1,817	716	1,682	סיכון אשראי חוץ מאזני אחר
1.1	17.0	11,183	9,668	11,309	סך כל סיכון האשראי החוץ מאזני
1.2	10.0	29,120	26,781	29,459	סך כל סיכון האשראי הכולל
0.3	7.9	17,756	16,504	17,808	ממוצע היקף האשראי, כולל משיכת יתר בעו"ש, כרטיסי אשראי והלוואות

להלן התפלגות סיכון האשראי הבעייתי מסך החובות לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיר) בישראל:

שינוי לעומת		יתרה ליום			
31.12.16	31.3.16	31.12.16	31.3.16	31.3.17	
ב-%		במיליוני ש"ח			
1.2	2.4	84	83	85	סיכון אשראי פגום
1.2	14.5	258	311	261	סיכון אשראי בעייתי לא פגום
1.2	10.0	28,778	26,470	29,113	סיכון אשראי לא בעייתי
1.2	10.0	29,120	26,781	29,459	סך כל סיכון האשראי
(4.9)	11.4	41	35	39	מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר
-	(2.7)	71	73	71	יתרת ארגוני החוב שבהסדר מתוך האשראי הבעייתי
		0.27%	0.16%	0.16%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור

תיאור הפעילות

א. חיתום האשראי למשקי בית

חיתום האשראי הצרכני מבוצע בהתחשב בפרמטרים אישיים של הלקוח ומשקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי. תפיסה זו משתקפת היטב במגבלות כמותיות ואיכותיות, וכן באמצעות מגוון רחב של תהליכי עבודה מובנים ותהליכי בקרה הדוקים בקווי הבקרה השונים. הבנקים בקבוצה מציעים אשראי ללקוחותיהם באופן יזום על בסיס ניטור מאפייני הסיכון של הלקוח ואיתור צרכיו. בתהליך החיתום נבחנים מספר קריטריונים אשר מהווים כלי תומך החלטה, בין היתר, אינפורמציה כללית על הלקוח (זהותו, חוסנו הפיננסי, התנהלותו בחשבון וכל מידע נוסף אשר בידו לסייע בתהליך החיתום), מטרת האשראי, פעילות הלקוח בבנק בהקשר לתמחור העסקה, כושר החזר, תמהיל האשראי הכולל בחשבון והתאמתו לצורכי הלקוח. תהליך זה מושתת על ערכי הוגנות ושקיפות כלפי הלקוח, כאשר בשיחות יזומות של הבנק (או אגב חשיפת הלקוח למידע שיווקי באתר האינטרנט או באפליקציה של הבנק) ניתן ללקוח גילוי מלא על הנכסים וההתחייבויות בחשבונו והתשואות בגינם ככל שניתן לחשבן. מידע זה נועד לאפשר ללקוח קבלת החלטה מושכלת בדבר כדאיות לקיחת הלוואה, וזאת טרם ביצוע הפעולה. הבנק נערך להרחבת היקפי הפעילות במגזר האשראי הצרכני, בין היתר, באמצעות ביצוע סגמנטציה של הלקוחות באופן שמאפשר התמחות והתייחסות מקצועית וזהירה תוך שמירה על סביבת בקרה נאותה וכן באמצעות העמקת הפעילות הדיגיטלית כדי לעודד נטילת הלוואות און ליין, תוך שמירה על תיאבון סיכון מידתי.

ב. אופן פיקוח ומעקב על מאפייני הסיכון

הבנקים בקבוצה בעלי התמחות ומיומנות גבוהה בתחום אשראי קמעונאי מתוקף ניסיונם רב השנים באשראי למשקי הבית. הקבוצה מכשירה את עובדיה ברמת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום האשראי ובעלת מערכות ממוחשבות תומכות החלטה, בקרה ומעקב לאיתור מוקדם של לווים בפיגור או תסמינים שליליים. הקבוצה מגדרת את עצמה בנטילת סיכונים אשראי, בין היתר, באמצעות פיזור הסיכון בין הלקוחות. ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בבנק באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת. הבקורות בנושא האשראי הצרכני מבוצעות באמצעות שלושת קווי ההגנה. במסגרת הבקורות המבוצעות על ידי הקו הראשון: מעקב אחר חריגה ממסגרת עו"ש וחח"ד, בדיקת אשראי בעייתי בפיגור ובקרה אחר התפתחות האשראי הצרכני הבעייתי בסניפים.

בקו השני קיימות מגוון בקורות, כאשר עיקרן נועדו לבחון את ההתנהלות הפיננסית בחשבונות ולאחר סימנים להתדרדרות במצב החוב. סימני התדרדרות יכולים לנבוע מירידה במחזורי פעילות, חריגות ממסגרות מאושרות וכדומה. בנוסף, הבנק משתמש במערכות ממוכנות תומכות כגון מערכת לאיתור וטיפול בחובות בעלי סממנים בעייתיים ומערכת סטטיסטית לניבוי כשל אשראי. הקו השלישי, מערך הביקורת הפנימית, אחראי לביצוע ביקורת בלתי תלויה על ניהול הסיכון, מסגרת העבודה והבקורות כנגד סיכונים אשראי צרכני, לרבות עבודת קווי ההגנה הראשון והשני לסיכון זה.

סיכונים בענף הבינוי והנדל"ן

על רקע הסיכון בו פועלת המערכת הבנקאית הישראלית בתחום האשראי לבינוי ונדל"ן וכן על רקע השינויים וההתפתחויות בשוק האשראי למגורים, הוראות המפקח על הבנקים, והתקנות הממשלתיות, נוקט הבנק במדיניות אשראי מידתית וזהירה המאושרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, שינויים ברגולציה וכיו"ב. מידתיות וזהירות זו באות לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, בחינת כשלים זהירה בליווי פרויקטים לבניה ובחינת שיעור ההון העצמי והמכירות המוקדמות, וזאת על מנת לצמצם ככול הניתן את הסיכונים. כמו כן, אימץ הבנק מדיניות פרטנית ביחס לתחומי הפעילות השונים בתחום הנדל"ן והבינוי, ובהם ליווי בניה למגורים, ליווי בניה ביעוד למניב, וכן אשראי לנדל"ן מניב ביעוד למשרדים, מסחר ותעשייה. הבנק מעניק אשראי לקבוצות רכישה ומתמקד בקבוצות הבונות באזורי ביקוש ובקבוצות בהן המארגן הינו בעל ניסיון מוכח בתחום.

הבנק מקיים מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, דיון תקופתי בכל תיקי האשראי, ובוחן את מצב הפרויקטים וכן את רמת הסיכון בכל פרויקט על בסיס חודשי, ומצמצם חשיפות בהתאם.

הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש באמצעות כלים לחישוב תשואה.

הפרמטרים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכון בתיק האשראי לנדל"ן הינם בעיקר שיעור המימון (Loan To Value), יחס בין סכום האשראי לבין שווי הנכסים המשמשים לביטחון במועד אישור ההלוואה על פי הערכת שווי עדכנית וקיום מקורות יציבים לפרעון האשראי. בחינת הסיכונים בתיק הבינוי מבוצעת על בסיס חודשי ועל פי דוחות ביצוע המתקבלים מאת המפקח על הפרויקט, כאשר הסיכונים הנבחנו הם הן ברמת סיכון השוק והן ברמת סיכון הביצוע.

להלן נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

ליום 31 במרס 2017				
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
סך הכל	אחר ⁽²⁾	נדל"ן שבנייתו לא הושלמה		
		נדל"ן גולמית	נדל"ן בתהליכי בניה	נדל"ן הושלמה שבנייתו
14,960	4,809	1,179	5,142	3,830

ליום 31 בדצמבר 2016				
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
סך הכל	אחר ⁽²⁾	נדל"ן שבנייתו לא הושלמה		
		נדל"ן גולמית	נדל"ן בתהליכי בניה	נדל"ן הושלמה שבנייתו
15,123	4,878	978	5,301	3,966

(1) מזה: אשראי המובטח בנדל"ן למגורים בסך של 5,028 מיליון ש"ח, אשראי המובטח בנדל"ן לתעשייה בסך של 389 מיליון ש"ח ואשראי המובטח בנדל"ן למסחר ואחרים בסך של 4,734 מיליון ש"ח (31.12.16 - 5,215 מיליון ש"ח, 392 מיליון ש"ח ו-4,638 מיליון ש"ח, בהתאמה).

(2) כולל אשראי ללווים בענף הבינוי והנדל"ן בישראל, להם בטחון שאינו נדל"ן, או לווים להם שווי הנכס למימוש מהיר מבטיח פחות מ-50% מסך סיכון האשראי של הלווה.

מימון ממונף - Leveraged Finance

מימון ממונף מוגדר כאשראי למימון עסקאות הוניות בתאגידים (כמוגדר בהוראת בנק ישראל מספר 323) אשר עונה על תבחינים מסויימים, ואשראי הניתן ללווים המאופיינים ברמות מינוף פיננסי גבוהות. הבנק מחשיב מימון ממונף כאשראי הניתן למטרות מסוימות כמפורט בדוח הסיכונים לשנת 2016 באתר האינטרנט של הבנק.

ליום 31 במרס 2017 סך יתרות האשראי המצרפיות (אשראי מאזני וחוף מאזני נטו, בניכוי הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות מותרים בניכוי) הנחשבות כמימון ממונף הסתכם ב-1,382 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,232 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2016 ו-1,172 מיליון ש"ח בסוף שנת 2016.

למידע המפורט האיכותי והכמותי על סיכונים אשראי הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה גילויים פיקוחיים נוספים ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון שוק

המתודולוגיה לאמידת החשיפה לסיכונים השוק

הבנק עושה שימוש במספר כלים ומודלים מקובלים לצורך ניהול החשיפה לסיכונים השוק באמצעים הכוללים גם את הערך בסיכון (VAR), גם הפעלת תרחישי קיצון Stress Tests וגם כלי ניהול ובקרת חשיפות רבית כגון: מח"מ, שווי הוגן ומבחני רגישות לשינויים בעקום הרבית.

החשיפה ברבית

סיכון הרבית נמדד ומנוהל על בסיס הנחות שונות באשר לזמני הפרעון של הנכסים וההתחייבויות. כמו כן, ניהול החשיפה מביא בחשבון את השפעת הפרעונות המוקדמים של הלוואות לדיור.

ביתרות חשבונות העו"ש שאינן נושאות רבית קיימות יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. הבנק מתבסס על מודל ייעודי וקבע כי תקופת הפרעון של יתרת העו"ש היציבה המשמשת בחישוב החשיפה לרבית תהיה למספר שנים.

להלן תיאור רגישות הון הקבוצה לשינויים במקביל בעקומי הרבית - השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מתרחיש של עלייה מקבילה של 1% בעקום הרבית:

% החשיפה בפועל		
31 בדצמבר 2016	31 במרס 2017	
(0.90)	(0.19)	מט"י לא צמוד(*)
(1.57)	(1.66)	מט"י צמוד מדד
(0.60)	(0.58)	מט"ח וצמוד מט"ח

(*) עיקר הירידה בנתוני החשיפה בהשוואה לנתוני 31 בדצמבר 2016 נובע ממעבר להיוון תזרימים באמצעות עקום מחירי הכסף של הבנק.

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים ברבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע על נכסים והתחייבויות החשופים לשינויים ברבית על פי שוויים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעור הרבית על שוויים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

להלן פריטים על השפעת שינויים ברבית על השווי ההוגן של עודף הנכסים במגזר:

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הרבית):

ליום 31 במרס 2017					
סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד במיליוני ש"ח
123,749	944	2,630	9,686	12,626	97,863
58,269	3,974	5,451	25,672	291	22,881
118,649	1,240	3,196	15,900	11,424	86,889
58,392	3,638	4,915	19,298	532	30,009
4,977	40	(30)	160	961	3,846

נכסים פיננסיים⁽¹⁾
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים⁽³⁾
 התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾⁽⁵⁾
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ליום 31 במרס 2016					
סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי*	
	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד במיליוני ש"ח
121,514	811	1,992	12,530	13,798	92,383
72,482	5,056	5,989	33,403	400	27,634
115,477	1,518	3,717	18,449	12,094	79,699
72,663	4,462	4,294	27,415	815	35,677
5,856	(113)	(30)	69	1,289	4,641

נכסים פיננסיים⁽¹⁾
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים⁽³⁾
 התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר 2016					
סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי	
	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד במיליוני ש"ח
122,857	869	2,207	10,518	12,801	96,462
63,169	4,083	8,018	28,987	375	21,706
118,398	1,314	4,724	17,066	11,802	83,492
63,209	3,603	5,569	22,299	603	31,135
4,419	35	(68)	140	771	3,541

נכסים פיננסיים⁽¹⁾
 סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים⁽³⁾
 התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾⁽⁵⁾
 סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
 שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

* סווג מחדש.

2. השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הרבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

זמן הפרעון של חשבונות העו"ש שאינם נושאים רבית, המשמש לחישוב החשיפה כאמור, הוא עם דרישה עד חודש, כמו כן, חישוב החשיפה אינו כולל השפעה של פרעונות מוקדמים של הלוואות לדיוור.

ליום 31 במרס 2017									
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי רבית ⁽⁴⁾⁽⁶⁾									
סך הכל שינוי בשווי הוגן	סך הכל	השפעות מקדחות	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי			
			אחר	אירו	דולר	לא צמוד	צמוד		
במיליוני ש"ח באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
(9.30)	(463)	4,514	-	35	(37)	124	872	3,520	השינויים בשיעורי הרבית
(0.98)	(49)	4,928	-	40	(31)	156	952	3,811	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
9.81	488	5,465	-	45	(22)	196	1,081	4,165	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד

ליום 31 במרס 2016									
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי רבית ⁽⁴⁾									
סך הכל שינוי בשווי הוגן	סך הכל	השפעות מקדחות	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי*			
			אחר	אירו	דולר	לא צמוד	צמוד		
במיליוני ש"ח באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
(9.60)	(562)	5,294	-	(113)	(37)	28	1,190	4,226	השינויים בשיעורי הרבית
(1.02)	(60)	5,796	-	(113)	(27)	61	1,277	4,598	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
11.20	565	6,512	-	(113)	(15)	99	1,410	5,131	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד

ליום 31 בדצמבר 2016									
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי רבית ⁽⁴⁾⁽⁶⁾									
סך הכל שינוי בשווי הוגן	סך הכל	השפעות מקדחות	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי			
			אחר	אירו	דולר	לא צמוד	צמוד		
במיליוני ש"ח באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
(10.25)	(453)	3,966	-	35	(73)	97	705	3,202	השינויים בשיעורי הרבית
(1.09)	(48)	4,371	-	35	(68)	136	764	3,504	גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
11.27	498	4,917	-	35	(65)	180	847	3,920	גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד

- * סוג מחדש.
- (1) כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
 - (2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
 - (3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהוונים ברביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן המוצג בכל שאר המטבעות ושאין דולר ארה"ב ואינם מטבעות עיקריים שניתן להם גילוי נפרד.
 - (4) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים המוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל שינוי שצויין בכל שיעורי הרבית במגזר ההצמדה. סך השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים), בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הרבית בכל מגזרי ההצמדה.
 - (5) כולל שווי הוגן של ההתחייבות האקטוארית לעובדים בסך של 1,135 מיליון ש"ח ואינו כולל את שווי נכסי התוכנית (31.12.16 - 1,166 מיליון ש"ח). מספרי ההשוואה ליום 31 במרס 2016 לא סווגו מחדש.
 - (6) מדידה זו כוללת את השפעת הרגישות של ההתחייבות האקטוארית לעובדים, אשר נאמדת בירידה בשווי ההוגן של ההתחייבויות בסך של כ-71 מיליון ש"ח בתרחיש עליה של 1% ברבית (31.12.16 - 74 מיליון ש"ח) ואינה כוללת את השפעת הרגישות של נכסי התוכנית לשינויים ברבית, אשר נאמדת בירידה בשווי הנכסים בסך של כ-17 מיליון ש"ח בתרחיש עליה של 1% ברבית (31.12.16 - 16 מיליון ש"ח). מספרי ההשוואה ליום 31 במרס 2016 לא סווגו מחדש.

החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית

31 במרס 2017						
מעל חמש ועד עשר שנים	מעל שלוש ועד חמש שנים	מעל שנה ועד שלוש שנים	מעל שלושה ועד חודשים ועד שנה	מעל חודש ועד שלושה חודשים	עם דרישה ועד חודש	במיליוני ש"ח
מטבע ישראלי לא צמוד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
						נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
						מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
						אופציות (במונחי נכס הבסיס)
						סך הכל שווי הוגן
3,295	3,010	5,091	3,730	3,501	78,051	
928	919	1,866	3,373	7,911	6,715	
-	-	-	614	402	153	
4,223	3,929	6,957	7,717	11,814	84,919	
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
						התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
						מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
						אופציות (במונחי נכס הבסיס)
						סך הכל שווי הוגן
226	1,713	3,532	5,335	1,664	73,284	
1,301	1,159	1,864	4,315	7,721	12,443	
-	-	1	543	443	219	
1,527	2,872	5,397	10,193	9,828	85,946	
2,696	1,057	1,560	(2,476)	1,986	(1,027)	
3,796	1,100	43	(1,517)	959	(1,027)	
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית במגזר						
החשיפה המצטברת במגזר						
מטבע ישראלי צמוד למדד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
						נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
						מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
						סך הכל שווי הוגן
1,403	2,557	4,460	2,053	498	886	
26	134	39	40	49	3	
1,429	2,691	4,499	2,093	547	889	
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
						התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
						מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
						סך הכל שווי הוגן
912	2,503	5,059	1,219	645	863	
26	16	267	179	44	-	
938	2,519	5,326	1,398	689	863	
491	172	(827)	695	(142)	26	
415	(76)	(248)	579	(116)	26	

ראה הערות בעמוד 54

31 בדצמבר 2016			31 במרס 2016								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן במיליוני ש"ח	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן במיליוני ש"ח	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל עשרים שנים	מעל עשר ועד עשרים שנים במיליוני ש"ח
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
0.71	3.26	96,462	*0.70	*2.57	*92,383	0.66	3.35	97,863	96	77	1,012
0.79		20,643	0.67		25,649	0.75		21,712	-	-	-
0.36		1,063	0.13		1,985	0.45		1,169	-	-	-
⁽²⁾ 0.72		118,168	⁽²⁾ 0.69		120,017	⁽²⁾ 0.67		120,744	96	77	1,012
0.22	1.12	82,326	0.21	*0.94	79,699	0.22	0.91	85,754	-	-	-
0.76		30,342	0.64		34,067	0.72		28,803	-	-	-
0.40		793	0.17		1,610	0.41		1,206	-	-	-
⁽²⁾ 0.36		113,461	⁽²⁾ 0.33		115,376	⁽²⁾ 0.34		115,763	-	-	-
										77	1,012
										4,885	4,808
3.18	3.15	12,801	*3.26	*2.62	*13,798	3.17	3.22	12,626	-	75	694
2.38		375	2.63		400	2.92		291	-	-	-
⁽²⁾ 3.15		13,176	⁽²⁾ 3.24		14,198	⁽²⁾ 3.16		12,917	-	75	694
2.82	1.11	11,802	2.69	0.85	12,094	2.66	1.02	11,424	-	7	216
1.56		603	1.60		815	1.51		532	-	-	-
⁽²⁾ 2.76		12,405	⁽²⁾ 2.62		12,909	⁽²⁾ 2.61		11,956	-	7	216
										68	478
										961	893

החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית (המשך)

31 במרס 2017						
	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל שלוש ועד חמש שנים	מעל שנה ועד שלוש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל חודש ועד שלושה חודשים	עם דרישה ועד חודש במיליוני ש"ח
מטבע חוץ⁽⁴⁾						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים						
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾	2,106	431	943	3,500	1,540	4,720
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	413	217	685	5,200	8,610	18,623
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	-	-	3	653	456	237
סך הכל שווי הוגן	2,519	648	1,631	9,353	10,606	23,580
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות						
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	28	15	180	1,691	2,543	15,874
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	2,329	333	969	3,897	7,072	11,847
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	-	-	2	726	412	172
סך הכל שווי הוגן	2,357	348	1,151	6,314	10,027	27,893
מכשירים פיננסיים, נטו						
החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית במגזר	162	300	480	3,039	579	(4,313)
החשיפה המצטברת במגזר	247	85	(215)	(695)	(3,734)	(4,313)

ראה הערות בעמוד 54

31 בדצמבר 2016			31 במרס 2016								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן במיליוני ש"ח	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן במיליוני ש"ח	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל עשרים שנים	מעל עשר ועוד עשרים שנים במיליוני ש"ח
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
1.31	2.15	13,594	1.21	1.99	15,333	1.57	2.02	13,260	-	3	17
0.24		40,155	0.33		42,143	0.28		33,748	-	-	-
0.37		933	0.23		2,305	0.40		1,349	-	-	-
(2)0.51		54,682	(2)0.55		59,781	(2)0.64		48,357	-	3	17
0.09	1.33	23,104	0.09	1.09	23,684	0.09	1.48	20,336	-	-	5
0.68		30,277	0.74		33,511	0.88		26,539	-	-	92
0.32		1,194	0.18		2,660	0.43		1,312	-	-	-
(2)0.42		54,575	(2)0.46		59,855	(2)0.54		48,187	-	-	97
										3	(80)
										170	167

החשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הרבית (המשך)

31 במרס 2017						
מעל חודש ועד דרישה	מעל שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שלוש שנים	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל חודש ועד דרישה	עם דרישה ועד חודש במיליוני ש"ח
83,657	5,539	9,283	10,494	5,998	6,804	83,657
25,341	16,570	8,613	2,590	1,270	1,367	25,341
390	858	1,267	3	-	-	390
109,388	22,967	19,163	13,087	7,268	8,171	109,388
90,021	4,852	8,245	8,771	4,231	1,166	90,021
24,290	14,837	8,391	3,100	1,508	3,656	24,290
391	855	1,269	3	-	-	391
114,702	20,544	17,905	11,874	5,739	4,822	114,702
(5,314)	2,423	1,258	1,213	1,529	3,349	(5,314)
(5,314)	(2,891)	(1,633)	(420)	1,109	4,458	(5,314)
16	24	102	241	143	239	16

חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הרבית נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים

נכסים פיננסיים⁽¹⁾⁽³⁾
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
סך הכל שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות

התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)
סך הכל שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית במגזר החשיפה המצטברת במגזר

בנוסף, חשיפה לרבית בגין התחייבויות לזכויות עובדים, ברוטו - פנסייה ופיצויים

* סווג מחדש.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הרבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הרבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 14.א. לדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הרבית המנכה את תדרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

(1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

(2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

(3) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".

(4) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

למידע הכמותי והאיכותי על סיכון הרבית הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה גילויים פיקוחיים נוספים ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

31 בדצמבר 2016			31 במרס 2016								
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן במיליוני ש"ח	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן במיליוני ש"ח	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פרעון	מעל עשרים שנים	מעל עשר ועוד עשרים שנים במיליוני ש"ח
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
1.04	3.07	123,717	1.06	2.50	122,563	1.01	3.09	124,784	1,131	155	1,723
0.44		61,235	0.47		68,425	0.48		55,811	60	-	-
0.36		2,560	0.18		4,811	0.42		2,903	385	-	-
⁽²⁾ 0.83		187,512	⁽²⁾ 0.83		195,799	⁽²⁾ 0.84		183,498	1,576	155	1,723
0.46	1.12	117,911	0.44	0.77	116,308	0.43	0.99	118,363	849	7	221
0.73		61,284	0.70		68,626	0.80		55,934	60	-	92
0.35		2,551	0.18		4,791	0.42		2,903	385	-	-
⁽²⁾ 0.55		181,746	⁽²⁾ 0.53		189,725	⁽²⁾ 0.55		177,200	1,294	7	313
										148	1,410
										6,016	5,868
14.95	1.70	1,166				14.89	1.70	1,135	-	75	295

החשיפה בבסיס

החשיפה בבסיס בפועל

להלן תיאור חשיפת ההון הפנוי, ברמת הקבוצה (במיליוני ש"ח):

	% מההון הפנוי		חשיפת ההון הפנוי	
	ליום 31 במרס 2017	ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 במרס 2017	ליום 31 בדצמבר 2016
מט"י לא צמוד	81	85	4,943	4,915
מט"י צמוד מדד	16	14	814	964
מט"ח וצמוד מט"ח	3	1	78	156

הבנק נוקט בגישה כלכלית בניהול חשיפות הבסיס, ומבצע התאמות לסיווג החשבונאי בהתחשב במהות הכלכלית. הבנק מביא בחשבון בניהול השוטף את חוסר ההתאמה שנוצרת לעתים בין החשיפה החשבונאית לחשיפה הכלכלית במטרה לגדר את הרווח החשבונאי המדווח.

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין

הבנק פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ובאמצעות אופציות הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. הבנק פועל במטבעות הסחירים בעולם וסך החשיפה המטבעית נטו של קבוצת הבנק נמוכה.

עיקר הפעילות בנגזרים הינה בנגזרי מטבע שקל/דולר עבור לקוחות הבנק. הבנק אינו חשוף בפעילות הנגזרים שלו לסיכונים מטבע מהותיים.

להלן תיאור רגישות הון הבנק לשינויים תיאורטיים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים, נכון ליום 31 במרס 2017 (במיליוני ש"ח).

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על ההון וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוץ מאזניים.

אחוז שינוי בשער החליפין	דולר	ארו
ירידה של 5%	(7)	3
ירידה של 10%	(14)	7
עלייה של 5%	7	(2)
עלייה של 10%	17	(3)

הערות:

(1) השפעה זו חושבה על-פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהינתן התרחישים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

(2) תרחיש עלייה פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל.

(3) הנתונים משקפים את השפעת השינויים בשערי החליפין על השווי ההוגן לאחר השפעת המס.

(4) לשינויים בשערי החליפין של שאר המטבעות יש השפעה זניחה על רווחי הבנק.

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

להלן ריכוז היקף הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (ערך נקוב במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 במרס 2017	
		עסקאות גידור:
2,943	2,745	חוזי רבית
241	241	חוזי מטבע חוץ
		עסקאות ALM ואחרות:
15,521	13,471	חוזי רבית
67,171	61,220	חוזי מטבע חוץ (כולל SPOT)
63,020	55,898	חוזים בגין מניות, מדדי מניות, סחורות ואחרים
148,896	133,575	סך הכל מכשירים פיננסיים נגזרים

סיכון נזילות

למידע בדבר יחס כיסוי הנזילות ראה באור 8 לדוחות הכספיים.

מצב הנזילות והרכב הנכסים וההתחייבויות

עיקר הנכסים הנזילים בקבוצה, הכוללים מזומנים, פקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופקדונות מוניטריים), פקדונות בבנקים וניירות ערך נזילים, הסתכמו ליום 31 במרס 2017 ב-43.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-43.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016, מזה, יתרת המזומנים, פקדונות בבנק ישראל והפקדונות בבנקים הסתכמה ב-30.3 מיליארד ש"ח, וכ-12.8 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל. יחס פקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו ליום 31 במרס 2017, עומד על 136.2%, בהשוואה ל-136.8% ב-31 בדצמבר 2016. ביום 31 במרס 2017 הסתכמו פקדונות הציבור, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים, בכ-111.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-111.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2016.

הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה. זאת כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים, תוך דגש על גיוס מקורות לטווחי זמן בינוניים וארוכים, ממגוון של מגזרי לקוחות, ובמטבעות שונים.

במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר מטבע החוץ, לבנק מקורות במח"מ חוזי קצר-בינוני, אשר הבנק צופה כי יוחזקו לאורך זמן. השימושים במגזרים אלו הינם הן לטווח קצר והן לטווח בינוני-ארוך.

ככלל, חשיפות המטבע של הבנק במגזר המט"ח הינן נמוכות (ראה פרק סיכון שוק).

במגזר צמוד המדד, הן המקורות והן השימושים פרוסים לטווח בינוני-ארוך, כאשר שינוי קל במדד לא משפיע מהותית על חשיפות הבנק.

חשיפת המדד של קבוצת הבנק ליום 31 במרס 2017 הסתכמה ב-964 מיליון ש"ח.

יתרת סך פקדונות הציבור של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות:

ליום 31 בדצמבר 2016	ליום 31 במרס 2017	
	במיליוני ש"ח	
3,308	3,042	1
1,856	2,585	2
1,423	1,675	3

למידע המפורט על סיכונים הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים - ראה גילויים פיקוחיים נוספים ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכונים אחרים

למידע אודות סיכונים אחרים, בין היתר, הסיכונים התפעוליים ואופן ניהולם (ובכלל זה המשכיות עסקית, אבטחת מידע ואירועי סייבר), סיכון ציות, סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור (ובכלל זה סיכונים חוצי גבולות - Cross Border), סיכון מימון, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וסיכון אסטרטגיה - ראה פרק סקירת הסיכונים שפורסם בדוחות הכספיים לשנת 2016 ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

דיון בגורמי סיכון

לדיון בגורמי הסיכון ראה פרק סקירת הסיכונים בדוחות הכספיים לשנת 2016.

להלן השינויים שחלו ברמת גורמי הסיכון במהלך הרבעון של שנת 2017:

- סיכון ריכוזיות לווים וקבוצת לווים - רמת הסיכון ירדה מ"קטנה-בינונית" ל"קטנה" לאור הקיטון המתמשך בריכוזיות הלווים וקבוצות הלווים.
- סיכון תפעולי - רמת הסיכון עלתה מ"קטנה בינונית" ל"בינונית" לאור התגברות סיכוני הסייבר בכללותם לצד הרחבת פעילות הקבוצה בדיגיטל.

מדיניות חשבונאית ואומדנים חשבונאיים בנושאים קריטיים

כללי

האומדנים וההערכות בנושאי המדיניות החשבונאית הקריטית, נעשו על פי מיטב ידיעתם ושיקול דעתם של הגורמים המקצועיים שעסקו בהכנתם, והם יושמו באופן נאות בדוחות הכספיים של הבנק. סקירה של התחומים המהותיים שלדעת הנהלת הבנק בהם קיימת מדיניות חשבונאית קריטית, מפורטת בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016 ולא חל בה שינוי.

בקורות ונהלים

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובהתאם להנחיות הוראת ניהול בנקאי תקין 309 שפורסמה בחודש ספטמבר 2008, הבנק מקיים בקורות ונהלים לגבי גילוי, וכן פרס מערך בקרה פנימית על דיווח כספי, שיושם לראשונה בדוח הכספי, לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2008. ההוראות, שעניינן אחריות ההנהלה על הבקרה פנימית על דיווח כספי וחוות דעת של רואה החשבון המבקר לגבי ביקורת הבקרה הפנימית על דיווח כספי, נערכו בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם - The Sarbanes Oxley Act of 2002 שנחקק בארה"ב, והוראות והנחיות שנקבעו בארה"ב בין היתר על ידי ה-PCAOB.

לדוחות צורפו הצהרות של מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, בנושא הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי. הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 במרס 2017 את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע, שהבנק נדרש לגלות בדוח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, ובמועד שנקבע בהוראות אלו. במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 במרס 2017 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

סמדר ברבר-צדיק
מנהל כללי

א. ארית איזקסון
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 23 במאי 2017
כד' באייר, תשע"ז

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, סמדר ברבר-צדיק, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2017 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח דירקטוריון".

סמדר ברבר - צדיק
מנהל כללי

23 במאי 2017

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, נחמן ניצן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2017 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח אינו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾. וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן,
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר ששפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן,
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לראיה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי. וכן,
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח דירקטוריון".

נחמן ניצן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

23 במאי 2017